

SAVAŞ! BİR DAHA ASLA SONSUZ İSTİSNALAR HARIÇ

We Need Antifascist Pedagogy: Antifaşist bir pedagojiye ihtiyacımız var
Leichtentuchfabrik: Kefen Fabrikası
Leichtentücher Made in Germany: Kefenler Almanya'dan
War! Never Again: Savaş! Bir daha asla

Prof. Dr. Armin Bernhard

Eğitimbilim örneğinde bilimin sivil-antimilitarist bir tanımının önemi

Eski düşman imgeleriyle devasa bir silahlanma ve olağanüstü silah ihracatı meşrulaştırılmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nın önemli bir sorumlusu, İkinci Dünya Savaşı'nın ise başlıca sorumlusu olan Almanya, Avrupa'da liderlik rolünü utanmadan üstlenmektedir. Gençler yeniden askere alınarak savaşta kurban edilmek üzere istismar edilmek isteniyor. Alman faşizmi tarafından itibarsızlaştırılan savaşa hazır olma kavramı, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin barış araştırmalarının sağladığı bulguların gerisine düşen tehlikeli bir kültürel gerilemeyi göstermektedir. Bilimlerin, demokratik bir toplumda kendilerine düşen sivil bilimsel görevlerini yeniden hatırlamalarının zamanı artık çoktan gelmiştir.

SAYFA 3

Prof. Enrique Javier Díez Gutiérrez - İSPANYA

Barbarlık ve neo-faşizm karşısında ne yapmalı?

Bu endişe temel olarak iki yaklaşımla ele alınabilir. Bireysel başarıyı, şahsi çıkarları, özel yetenekleri, menfaat peşinde koşmayı ve başkalarıyla ilişkilerde kendini önceliklemeyi yücelten bencil bir pedagoji; ya da başkalarıyla ilişkilerde fedakârlık, farklı insanlar arasında dayanışma, farklılıkların kabulü ve eşitlik ve adalet içinde işbirliğini teşvik eden ortak yarar odaklı bir pedagoji. Tercih yapmak gerekir. Bu birbirinden kökten farklı iki yaklaşım arasında tercih yapılması gerekir. Tarafsız kalmak mümkün değildir. Çünkü tarafsızlık, hiçbir şey yapmamak ya da görmezden gelmek suretiyle, iktidar statükosunun meşrulaştırılmasına ve eşitsizliğin örtbas edilmesine yarar.

SAYFA 4

Prof. Dr. Franz Hamburger

Soğuk Savaş'ın sürekliliği

2019 yılında, Rusya orta menzilli füzelerin konuşlandırılacağını duyurduktan sonra ABD, orta menzilli füzelerin sınırlandırılmasına ilişkin anlaşmadan (1988'den beri yürürlükte olan INF Anlaşması) çekildi. Bu duyuru, ABD'nin Romanya ve Çekya'da füze fırlatma tesisleri kurmasına bir tepki olarak yapılmıştı. ABD Başkanı Biden'ın, nükleer savaş başlıklarının taşıyıcı sistemleri olarak kullanılan orta menzilli füzeleri Almanya'da konuşlandırmak istediğini açıklaması, Ukrayna savaşının başlamasından sonra, Almanya'nın birleşmesini mümkün kılan "2+4 Anlaşması"nın özellikle ciddi bir ihlaliydi. Bu anlaşmanın 3. maddesinde şöyle denmektedir: "(1) Federal Almanya Cumhuriyeti ve Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümetleri, atom, biyolojik ve kimyasal silahların üretiminden, bulundurulmasından ve kullanılmasından ilişkin yetki-den feragat ettiklerini teyit ederler."

SAYFA 8,9

Prof. Dr. Michael Klundt

"Soykırımı Yeniden Büyük Yap" için barış ödülü mü?

Eski bir barış partisinin eski dışişleri bakanı Joseph Fischer, Almanları, açıkça aşağılayıcı bir niyetle, topluca "yapısal pasifistler" olarak nitelendiriyor ve bu tutumu acilen "gözden geçirmeyi" talep ediyor (Welt.de, 22.10.2025). 6 Nisan 2025'te ARD gazetecisi Caren Miosga, aynı adlı programı için eski Yeşiller Partisi Dışişleri Bakanı Joseph Fischer ile bir röportaj yaptı. Miosga, "Pasifizm bizim DNA'mızda var" dedikten sonra, eski 68 kuşağı üyesine şu soruyu sordu: "Bu şifreyi nasıl daha hızlı silebiliriz?" Eski barış partisinin eski temsilcisi buna şöyle cevap verdi: "Bu bir gecede olmaz, ama daha önce oldu: 1950'lerde".

SAYFA 12, 13

Haklılık Enflasyonu*

PoliTeknik

Enflasyon denilince akla ilk gelen paranın değer kaybetmesidir, öyleyse konu ekonominin kapsamına mı girmektedir? Enflasyon birşeyin gereğinden fazla olmasını, çok sık rastlanmasını, aşırılığını, aşırı sürümünü, genel anlamda ise değer kaybını ifade eder.

“Tekrarlar” böyle bir etki yaratabilir. İlk duyulduğunda ilgi uyandıran, ders çıkarılan bir olay ya da bu olayın türevleri tekrar tekrar anlatıldığında etkisini yitirebilir. Belli bir ruh hali için, bir kişi açısından kendisine en uygun olduğunu düşündüğü bir melodi, aynı ruh hali devam etse de, çok sık tekrar edildiğinde tekdüzelik ifade ederek reddedilebilir. Doğanın eşsiz yeşilliği zamanla kış manzaralarını aratmaya başlar, hiç gidilemeyen ücra sahiller, çıkılamayan dağ yürüyüşleri ucuz turistik bölgelere ya da etkinliklere dönüştüklerinde sıradanlaşabilir, en sevilen tatlar, her gün alınan tatlar olduklarında anlamsızlaşabilir, değerini kaybedebilir.

Toplumsal düşünen ve siyasi gelişmeleri yakından izleyen insanların karşı karşıya oldukları önemli açmazlardan biri de en canalcı siyasi konuların enflasyonist tarzda ele alınması nedeniyle bunların bir değer kaybına uğradıklarını hissetmeleridir. “**Haklılık**” bu siyasi konuların ortak paydasıdır, çünkü o siyasi atılımlar için aranan her meşruiyetin özü ve dolayısıyla da bu atılımların devindiricisidir.

“**Haklısınız!** Neden mi? Çünkü **haklılığınızı** kanıtlayan sayısız örnek var”.

Yeni başgösteren bir siyasi olayı irdelemek için belki iki belki de beş yıl önce yaşanan bir **haksızlık** anımsanır. Örnekler sıralanmaya başlanır. O dönemin tüm gelişmeleri ve polemikleri zihinlere yansır, uluslararası yasalarla mukayese yapılır, usul hataları belirlenir. **Haklılık** en ince ayrıntılarıyla masaya yatırılmış olur. Hasımların tutarsızlıkları kamuoyuna açıklanır. “Sert, çok sert, en sert, flaş, şok ve sosyal medyayı yikan” açıklamalardan sonra hasımlar artık köşeye sıkışmıştır, belini doğrultamayacaktır, dünyanın gözü önünde maskesi düşmüş, meşruiyetini yitirmiştir. Beklenen an gelmiştir. “**Haklısınız!**”

Ancak **haklılık** nedense bir işe yaramamıştır, pratik bir değeri olmamıştır, **hak** yerini bulmamıştır. **Haklının** yaptırım gücü yoktur ve bu nedenle de beklenen sonucun alınması olanaksızlaşmıştır. Beklenen sonuç ise sayısız denemelerin ardından kaçınıcı kez alınamamıştır.

Bir doğal afet, deprem, sel felaketleri, iş kazaları, dış politika ve ekonomi ve daha yaşanmış birçok olayın toplumsal sonuçları... bu olaylarla ilgili mantığın dışlayamayacağı tüm yorumlar yapılır ve belgelerle konuşulur, **haklı** olunur. Basında ya da sanal platformlarda **haklılığı** egemen kılmak için insan zekâsının incileri sıralanır bir bir. Birisi **haklılığa** ivme kazandıran öyle isabetli bir söz söylemiştir ki, o söz dilden dile dolaşır. Bu “birisi”ne ve “isabetli söz”e yıllar içerisinde binlercesi eklenir. İnce göndermeler yapılır. Evde, sokakta, okulda, mecliste, alışverişte yıllar içeri-

sinde biriken, tozlanan, paslanan daha nice **haklılıklar** anımsanır: “Şu olayda da **haklıydık** unuttunuz mu, ne inanılmaz bir olaydı o, değil mi?”.

Eskiden hiç siyaset konuşulmazken, şimdi sadece siyaset konuşulmaktadır, daha doğrusu siyaset “sadece konuşulmaktadır”, planlı ve programlı yapılamamaktadır.

Haklılık artık enflasyona uğramıştır. **Haklı haklıdır**, ama kazanamamaktadır, gün gelmiştir, devran dönmüştür, ama hesap soramamaktadır, susmamıştır ve sıra yine de kendisine gelmiştir ya da gelmek üzeredir. **Hak** verilmemiştir, malum, ama alınamamıştır da.

Haklılık sahibine bir değer katar, “**haklıyım**” diyene kulak verilir, **haklılığın** bir hürmeti, bir saygınlığı vardır. Sahibi tarafından elde edilmek için çabaların gayesi olur. Ayrıca kişinin **haklılığı** sadece kendi meselesi de değildir, toplum **hakları** güvence altına alamıyorsa, kendisi de bu **haklardan** yoksun kalmıştır; **haklılık** toplumsal bir meseledir.

Ancak, eğer dünün **haklısı** bugün de **haklı** olmaya devam ediyorsa ve hatta yarın başına bir siyasi musibet geleceğini, sonrasında da **haklı** çıkacağını bugünden biliyorsa, öyleyse yarın **haksızlığa** uğrayacağını bile bile günü yaşıyor demektir, kendi **haklılığına** yabancılaşmıştır, edilegendir. Yarın ne yapacağı ise bugünden bellidir: **Haklılığının** nedenlerini anlatmak!

Tüm **haklıların** birbirine **haklılıkları**nı anlatıp durdukları, kendilerinin anlatıp kendilerinin dinledikleri bir dönem, bir kırsırdöngü. “Evet, birbirimizi dinledik, onaylıyoruz, **haklıyız**, bu nedenle de **haklarımızı** havale ediyoruz”. Kime? Kime havale edildiği önemli değil, havale edilmiş olması yeter, gaipten elbet sesler gelecektir.

Bu bir enflasyondur, **haklılık** enflasyonu! **Haklılık** enflasyonu had safhaya ulaşmıştır. Ekonomi verilerine, döviz sepetine bakıp, tekrar tekrar ekonomi tahlilleri yaparak ekonomik krizi ön görme ve de siyasi geleceği okuma yarışları da bu enflasyonla birlikte **de facto** değer yitimine uğramıştır (gerçekte ise on yıllar önce başlayan bir haklılık enflasyonun devamıdır bu).

Ne bilge sözler, ne siyasi tuzakların farkına varmak, ne haykırmak, ne yeni belgeler, ne protestolar, ne polemik, ne “hodri meydan”lar, ne yenen ne de yenilenen pehlivanlar, ne meşruiyetin kaçınıcı kez tesis edilmiş olması, ne (kazanılsa dahi) seçimler, ne yasalar, ne tüm çıplaklığıyla cehaletin kör gözlerini dahi açan gerçekler... hiçbir şey **haklılığın** yaptırım gücünü arttırmaya, sonuç almaya yetmiyor. **Haklılık** tam bir çaresizlik içinde. **Haklılık** şu an sıradanlaşmıştır. **Haklılığın** bu acınası hali ise son derece onur kırıcı bir durum olduğundan, **haklı** olarak onurlu insanların gün be gün içini kemirmektedir.

* Bu yazı ilk kez PoliTeknik’in 8. sayısında, 2015’te yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. Sayfa

PoliTeknik
Savaş! Bir Daha Asla
Sonsuz İstisnalar Hariç
(Görsel)

2. Sayfa

PoliTeknik
Haklılık Enflasyonu

3. Sayfa

Prof. Dr. Armin Bernhard
Eğitimbilim örneğinde bilimin sivil-antimilitarist bir tanımının önemi

4. Sayfa

Prof. Enrique Javier Díez Gutiérrez
León Üniversitesi - İSPANYA
Barbarlık ve neo-faşizm karşısında ne yapmalı?

5. Sayfa

Dr. Brigitte Schumann
Eğitim verilerine duyulan açlık

6. Sayfa

Daniel Năstase
Kültür ve Basın Sendikaları Ulusal Federasyonu Cultur-Media Hukuk Danışmanı - ROMANYA
Ücret ve Onur:
Ekonomik bağımlılık nedeniyle insan hakları askıya alındığında

7. Sayfa

Osman Çutsay
Almanya’nın Türkçeli insanları:
“Zihin haritaları” hızla küçülüyor

8., 9. Sayfa

Prof. Dr. Franz Hamburger
Soğuk Savaş’ın sürekliliği

10., 11. Sayfa

Dr. Michael Lausberg
Siyasi Söylemin Sağa Kayması. AfD’nin demokratik partileri nasıl önüne kattığına dair.

12., 13. Sayfa

Prof. Dr. Michael Klundt
Magdeburg-Stendal Yüksekokulu
“Soykırımı Yeniden Büyük Yap” için barış ödülü mü?

14., 15. Sayfa

Prof. Dr. Peter Rödler
Yas tutma hakkı ve görevi

15. Sayfa

Prof. Dr. Bernward Gesang
Mannheim Üniversitesi
İklim koruma ikinci sıraya mı kayıyor?

16. Sayfa

• O-PRESS-ED
• YAYINLARIMIZ
PoliTeknik (Almanya’da çıkan Türkçe basılı yayın, 11 Nisan 2014’ten beri)
PoliTeknik International ve PoliTeknik Español (her iki dergi 2020’den beri yayınlanmaktadır)

KÜNYE | IMPRESSUM

PoliTeknik

Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Alle 4 Monate
Dört ayda bir
Unentgeltlich
Ücretsiz
ISSN 2198-8706

Herausgeber/
Yayımlayan Kurum:
Verein für Allseitige Bildung e.V.
(Çokyönlü Eğitim Derneği)

Visdp | Chefredakteur/
Genel Yayın Yönetmeni:
Zeynel Korkmaz

Postanschrift/Posta adresi:
Postfach 25 03 48
40092 Düsseldorf

Webseite/Internet adresi:
www.politechnik.de

Kontakt/ İletişim
info@politechnik.de

Druck/ Baskı:
Hürriyet A.Ş.
Zweigniederlassung Deutschland
An der Brücke 20-22
64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım
Atelier Grafik & Illustration

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Armin Bernhard

Eğitimbilim örneğinde bilimin sivil-antimilitarist bir tanımının önemi

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kamu yüksekokulları, barışçıl bir toplum yapısı ve barışçıl uluslararası ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmak üzere bilimsel çalışmalar yürüten sivil kurumlar olarak kurulmuştur. Bu açıkça *sivil-bilimsel* olarak tanımlanan alan tehdit altındadır. Askeri ve militarist düşünce, son yıllarda korkutucu bir şekilde toplumsal gündelik hayata ve sivil yaşama girmiştir. Eski düşman imleriyle devasa bir silahlanma ve olağanüstü silah ihracatı meşrulaştırılmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nın önemli bir sorumlusu, İkinci Dünya Savaşı'nın ise başlıca sorumlusu olan Almanya, Avrupa'da liderlik rolünü utanmadan sürdürmektedir. Gençler yeniden askere alınarak savaşta kurban edilmek üzere istismar edilmek isteniyor. Alman faşizmi tarafından itibarsızlaştırılan savaşa hazır olma kavramı, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin barış araştırmalarının sağladığı bulguların gerisine düşen tehlikeli bir kültürel gerilemeyi göstermektedir. Bilimlerin, demokratik bir toplumda kendilerine düşen sivil bilimsel görevlerini yeniden hatırlamalarının zamanı artık çoktan gelmiştir.

Kendini eleştirel pedagoji olarak kavrayan eğitim bilimi, 1970'lerin başından beri eleştirel barış araştırmalarıyla ittifak halindedir. O, kendini her türlü askerileştirmeye taban tabana zıt olan sivil-antimilitarist bir bilimsel disiplin olarak görmektedir. Sivil, antimilitarist bir disiplin olarak, o, elbette normatif bir temele dayanarak mümkün olabilir. Pozitivize uygun olarak, bilimsel araştırmanın etik boyutunu kendi yansıma ufkundan dışlayabileceğine inanan her bilim, araştırma sonuçlarının kullanımına kayıtsız kaldığı için, her zaman sadece o anda hakim olan toplumsal eğilimlerin istikrarını sağlamaya hizmet eder. Bu nedenle, o, ekonomik ve askeri çıkar grupları tarafından araştırmalarının kötüye kullanılmasına karşı son derece savunmasızdır. Buna karşılık, pedagojik erginlik koyutu, eğitimbilimini, hem toplum içinde hem de uluslararası alanda barış içinde bir arada yaşamaya adanmış araştırmalara mecbur kılar. Bu bakımdan, toplum eleştirisi yapan eğitimbilimsel araştırma, *pedagojik perspektiften barış bilimi araştırmasıdır* aynı zamanda. İnsanlara erginlik, özgürlük ve muhakeme

yeteneği potansiyeli kazandırmak olan genel pedagojik görevin kendisi dahi, her türlü nekrofil askeri propaganda ve sosyalleşmeye temelden aykırıdır ve insanları savaşa hazır hale getirmeye yönelik sapkın girişimlerle çelişir.

Toplumsal-eleştirel geleneğin parçası olan eğitimbilimsel araştırmalar, ayrıca, toplumun artan askerileştirilmesinde semptomatik olarak ifade bulan tüm toplumsal barışsızlık biçimlerini radikal bir şekilde eleştirir. Bu etik ilke, araştırma özgürlüğü ilkesinin sınırlarını normatif olarak belirler: *Toplumsal huzursuzluğun, caydırıcılığın, silahlanmanın ve savaş hazırlıklarının sürdürülmesine herhangi bir şekilde hizmet eden araştırma projeleri yürütülemez*. Bu, eğitimbilimlerinin silah şirketleri ve askeri kuruluşlarla araştırma işbirliği yapmasının yasaklanmasını değil, aynı zamanda *Yeşil Kitap 2025. Sivil-Askeri İşbirliği 4.0*'da talep edildiği gibi, sivil-askeri işbirliğine katılmayı da tutarlı bir şekilde reddetmeyi içerir (Gelecek Forumu Kamu Güvenliği 2025).

Eğitimbilimi açısından bu olumsuz hüküm şu anlama gelir: *İnsanları bu barışsız yapılara dahil etmeye, silahlanma ve savaşlar için "kollektif ruhu" harekete geçirmeye* (Senghaas 1981, s. 261) *hizmet eden tüm araştırmalar, sivil bir bilim disiplini olarak kategorik olarak reddedilmelidir*. Yani: Bu, aşağıdakileri amaçlayan araştırma yaklaşımları ve incelemeleriyle bağdaşmaz:

- Toplumun savaş kabiliyeti anlamında toplumsal ve zihinsel direncini güçlendirmek;
- Bilişsel savaş stratejilerini denemek;
- Anaokulunda bile askeri sosyalleşme eğilimleri yaratmak;
- Silahlı hizmet için hazırlık yaratmak;
- Düşman imeleri oluşturmak, yaymak ve derinleştirmek;
- Toplumda militarist düşünce ve savaş zihniyetini geliştirmek.

Eleştirel, sivil bir disiplin olarak eğitimbilimi, hangi koşullar ve şartlar altında erginlik potansiyellerinin gerçekleştirilebileceğini, kültürel bağışlılık ilişkilerinin ortadan kaldırılabilirliğini, özgürleşme süreçlerinin başlatılabilirliğini ve muhakeme yeteneğinin geliştirilebileceğini araştırır.

Böylelikle, o, pedagojik meslek gruplarına, insanların emansipatif öznelleşmesi için kullanabilecekleri 'salt' bilgiler sunmakla kalmaz; aynı zamanda pedagojik uygulamaların, insanları toplumsal huzursuzluk sistemine ve militarist konumlara bağlamaya çalışan manipülatif eğilimlere ve siyasi dezenformasyona karşı koymasını sağlar. Pedagoji, özgürleştirici ve erginleştirici davranışlar için genel becerileri teşvik ederek, aynı zamanda insanları, düşman imeleri gibi toplumsal huzursuzluğun gerekçelendirme kalıplarını eleştirel bir şekilde incelemek ve reddetmek için yetkinleştirir.

Eğitimbilimi, araştırmalarının hangi çıkarların etkisi altında olduğunu ve bunlardan hangi siyasi sonuçların çıkarılabileceğini her zaman kesinleştirmek zorundadır. Çünkü ister istemez siyasi olarak çekışmeli bir alanda faaliyet göstermektedir. O, araştırmanın şu temel belirsizliğiyle yüzleşmek zorundadır: Tüm araştırma sonuçlarının 'rakip' tarafca da kullanılabileceği gerçeği. Araştırma sonuçlarının *çift kullanımlı (dual-use)* olması sorunu, eğitimbilimde de iki açıdan ortaya çıkmaktadır. Öyle ki, savaş ve askeri araştırmalarda elde edilen araştırma sonuçlarını eleştirel bir gözle inceleyebilir ve kendi amaçları için kullanabilir: Örneğin, sivil insanları askerlere dönüştürmenin yolları (bkz. Apelt 2023) gibi askeri sosyoloji veya askeri psikoloji alanındaki soruları, eğitimbilimsel barış araştırmaları, askeri sosyoloji ve psikoloji alanındaki bulguları, çocukların militarist düşünceye sahip bireyler olarak sosyalleşmelerini önlemenin yolları sorusuna uygulayarak tersine çevirebilir. Askeri araştırmalar, NATO'nun "Bilişsel Savaş" araştırmalarının etkileyici bir şekilde gösterdiği gibi, amaçlarının aksine askeri olmayan amaçlar için kullanılabilir (Tögel 2023).

Çift kullanımın tersi varyantı daha karmaşıktır, çünkü sivil odaklı bir bilimin araştırma sonuçları da elbette askeri amaçlar için araçsallaştırılmaktan muaf değildir. Federal Savunma Kuvvetleri üniversitelerindeki eğitim içeriği, ordunun toplumdaki hegemonyasını genişletmek için sivil odaklı ve özgür-

leştirici içerikli yaklaşımları kullandığını açıkça göstermektedir. Bu tehlikeyden kaçınmak için, kendi anlayış ilgisi- ni açık ve net bir şekilde vurgulamak yeterli değildir. Aksine, eğitimbilimi, araştırmalarının sivil içeriğini, akademi dünyasında tutmak yerine, araçlar aracılığıyla popüler bilimsel bir dille topluma aktarmakla yükümlüdür. Yüzde yüz koruma mümkün olmasa da, bu tür bir popülerleştirme stratejisiyle askeri-endüstriyel kompleks tarafından kötüye kullanılma riski en azından en aza indirilebilir.

Sivil bir bilim dalı olarak eğitimbilimi, eleştirel bir bakış açısıyla enter-nasyonalizm ve halklar arası anlayışa bağlılık gösterir. Siyasi ortığı barış hareketidir. Bu temel yönelim, aynı zamanda bu ilkeleri ortadan kaldıran siyasi kısıtlamalara karşı çıkması gerektiği anlamına da gelir. Ukrayna'daki savaşa yanıt olarak 2022 yılında üniversite yönetimleri tarafından uygulanan Rusya Federasyonu ile bilimsel ve kültürel temasların engellenmesi, eğitimbiliminin mutlaka aşılması gereken tehlikeli bir zayıflığını ortaya koymakla kalmadı sadece. Bu direktife karşı çıkmak yerine, bilimsel disiplinler direnmeden bunu kabullendiler. Ancak sivil-antimilitarist bir eğitimbilimi, kriz ve savaş zamanlarında, özellikle de siyasetin herhangi bir gerginliği azaltma çabası olmaksızın, yalnızca çatışmaya odaklandığı durumlarda, diyalog ve işbirliğini sürdürme yükümlülüğüne sahiptir. Böylece eğitimbilimi, düşman imgelerinin sistematik olarak ortadan kaldırılmasına ve mevcut bir çatışmayı 'rakip' perspektifinden de görmeye çalışan bir bakış açısı değişikliğine katkıda bulunur – bu, güven oluşturuçu önlemler ve toplumlar arası anlayış için gerekli bir koşuldur.

Kaynakça

- Apelt, M. (2023): Militärische Sozialisation. In: Leonhard, N./Werkner, I.-J. (Hrsg.): Militärsoziologie – Eine Einführung. 3. Auflage. Wiesbaden: Springer
- Senghaas, D. (1981): Abschreckung und Frieden. Studien zur Kritik organisierter Friedlosigkeit. Frankfurt a. M.
- Tögel, J. (2023). Bilişsel Savaş. NATO'nun Silah Türü Olarak En Yeni Manipülasyon Teknikleri. Frankfurt am Main: Westend
- Gelecek Forumu Kamu Güvenliği (Ed. (2025): Yeşil Kitap 2025. Askeri Kriz Durumlarında Sivil-Askeri İşbirliği. 4.0. Berlin

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Enrique Javier Díez Gutiérrez
León Üniversitesi - İSPANYA

Barbarlık ve neo-faşizm karşısında ne yapmalı?

Eğitim, toplumların ve bu toplumlarda yaşayan insanların kolektif hayal dünyalarını, anlatısal ve açıklayıcı zihinsel çerçevelerini şekillendirdiği için her zaman ideolojik ve politik bir tartışma alanı olmuştur. Bu alanda, müfredatın, okul organizasyonunun ve ya eğitim politikalarının nasıl ele alınacağına dair alınan her kararda ideolojik ve politik tartışmalar yaşanmaktadır, çünkü bu kararlar, eğitim alanında somut uygulamaları şekillendirecek eğitim modelinin ve bu eğitimle ulaşılacak istenen toplum modelinin nasıl somutlaşacağını belirlemektedir.

Pablo Freire, eğitimin politik olduğunu altını çizmektedir. Çünkü dünyaya kolektif ve ortak bir bakış açısıyla yaklaşmak her türlü siyasi bir tutumdur. Dünyayı, ortak değerlerimizi, topluluk olarak bizi ilgilendiren konuları, “kamusal alanı” nasıl anlayacağımızı şekillendiren değerler, ilkeler ve öncelikler konusunda bir tutum sergilemeyi gerektirir. Dolayısıyla, eğitim alanına girmek, toplumun refahı, insanlığın kaderi ve gelecek nesillerin istikbali için endişelenmek anlamına gelir.

Bu endişe temel olarak iki yaklaşımla ele alınabilir. Bireysel başarıyı, şahsi çıkarları, özel yetenekleri, menfaat peşinde koşmayı ve başkalarıyla ilişkilerde kendini önceliklemeyi yücelten bencil bir pedagoji; ya da başkalarıyla ilişkilerde fedakarlık, farklı insanlar arasında dayanışma, farklılıkların kabulü ve eşitlik ve adalet içinde işbirliğini teşvik eden ortak yarar odaklı bir pedagoji. Tercih yapmak gerekir. Bu birbirinden kökten farklı iki yaklaşım arasında tercih yapılması gerekir. Tarafsız kalmak mümkün değildir. Çünkü tarafsızlık, hiçbir şey yapmamak ya da görmezden gelmek suretiyle, iktidar statükosunun meşrulaştırılmasına ve eşitsizliğin örtbas edilmesine yarar. Martin Luther King'in dediği gibi: bu jenerasyon sadece kötü insanların kötülüklerinden değil, zulümlere karşı duyarsız kalan birçok “iyi” insanın sessizliğinden de pişmanlık duyacaktır, tıpkı Filistin soykırımını karşısında olduğu gibi; çocuklarımız bize, “buna nasıl sessiz kalıp, hiç bir şey yapmadınız?” diye soracaklardır.

Güncel olarak ciddi bir ikilemle karşı karşıyayız. Bugün, iki ideolojik, sosyal ve politik proje tüm dünyada sürdürülmektedir. Bu iki proje, insanı, ekonomik-sosyal ilişkileri ve eğitimi anlamının iki radikal biçimini temsil etmektedir. Birincisi, liberter ideoloji ve aşırı sağın gericisi muhafazakarlığı ile neoliberal kapitalizme dayanarak kapitalist bir ekonomik ve sosyal modelden beslenmektedir. İkincisinin temelinde, ortak fayda, dayanışma, insan hakları ve etik-eleştirel ekolojide dayanan bir ekonomik ve sosyal model yatmaktadır, bu model kaçınılmaz olarak antikapitalist, antifaşist, antineoliberal, demokratik ve feminist bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

Bu proje, açıkça ortak iyiliğe hizmet eden kapsayıcı ve demokratik bir anti-faşist pedagojiyi savunmaktadır. Peki, özünde bu antifaşist pedagoji nedir? Nelerden oluşur? Sınıflarda, eğitim kurumlarında, sokakta, evde, toplumda ve eğitim politikaları ile sosyal politikalarda hangi stratejiler uygulanmalıdır?

Bu antifaşist pedagoji, pedagojik yenilenme hareketlerine, eğitimde yaşanan ödenek kesintilerine karşı İspanya'da yaşanan ve Yeşil Dalga olarak bilinen protesto deneyimine, ve birçok yerde, birçok merkezde geliştirilen pratik deneyimlere dayanır, bu deneyimler, tarih boyunca eğitimde gerçek devrimler yapmayı amaçlayan büyük pedagoğlardan beslenmiştir: Freire, Rosa Sensat, Freinet, Dewey, Montessori ve diğer birçok pedagoğ bunların arasında yer alır, eğitim mücadelesi, tam da Newton'un dediği gibi, “devlerin omuzunda ilerlemeyi” gerekli kılmaktadır.

Bu anti-faşist pedagoji, eğitimin her alanında (okul müfredatında, eğitim kurumlarının işleyişinde, aileler ve çevre ile ilişkilerde, sosyal eğitimde; yani kökensel bir şekilde: her yerde ve her an, çünkü her zaman ve her yer eğitici olmalıdır) uygulanacak somut stratejileri ifade eder:

1. Toplumun yararına olan bir eğitimi destekleyen, beyin yıkamaya karşı **bir eleştirel pedagoji**. Bu olasılığı sağlayabilecek tek şey kamusal eğitimidir.
2. Kapitalist modelden uzaklaşan, küçülme ekolojisi temelinde, tüm canlılara ve gezegene özen gösteren bir **insan hakları pedagojisi**.
3. Vicdan özgürlüğüne saygı duyan ve ateizm, agnostisizm veya inanç gibi özel meselelerden bağımsız olarak okul ve üniversite ortamında herkesin bir arada yaşamasını sağlayan **laik pedagoji**.
4. Gerçeğe ulaşmayı, adaleti, mağduriyetlerin giderilmesini ve barbarlığın yeniden meydana gelmemesini garanti altına alan bir **hafıza pedagojisi**. Cezasızlık kültürü sona erdirilmelidir.
5. Eşitlik konusunda eğitim veren ve erkek çocuklara eşitlikçi erkeklik kavramını öğreten **feminist pedagoji**.
6. Rekabet ve bireycilik karşısında işbirliği ve dayanışma üzerine hayatı yeniden düşünmeyi sağlayan **Karşılıklı yardımlaşma pedagojisi**.

7. Entegrasyonun ötesine geçen ve gerekli araç ve kaynaklarla (sınıf mevcudiyetinin azaltılması, daha fazla öğretmen ve sosyal eğitim personeli vb.) geliştirilebilen bir **Kapsayıcı eğitim pedagojisi**.

8. Hayatla bağlantılı temel bilgileri içeren ve öğrenmeye anlam katan bir müfredatı önceliklendiren ve öğrenme arzusunu sadece sınavları geçme çabasına dönüştürmeyi engelleyen **öze odaklı pedagoji**.

9. Hata Pedagojisi üzerinden yola çıkan ve değerlendirme sürecini tüm eğitim sistemini iyileştirmenin bir yolu olarak ele alan, standartlaştırılmış sınavlardan oluşan “PISA rejimi”nden uzaklaşan bir **demokratik değerlendirme pedagojisi**.

10. Yeni dijital ekonominin sonucunda ortaya çıkan ve 21. yüzyılın “beyaz altını” olarak tanımlanan öğrenci verilerini ve dijital iletişim kanallarını ele geçiren tekno-feodal mülk sahiplerinin kontrolündeki dijital egemenliği mizi geri kazandıracak **eleştirel dijital pedagoji**.

11. Okul ve yaşamın stresli temposunu yavaşlatan, sakin bir öğretim olanağı sağlayan **yavaş pedagoji**.

12. Kapsayıcı bir dünya vatandaşlığı için eğitim veren ve kültürel farklılıkları bir değer olarak gören, **kültürlerarası ve ırkçılık karşıtı pedagoji**.

13. Bilgiyi sömürgecilikten arındıran, **sömürgecilik karşıtı pedagoji**.

14. İçinde bulunduğumuz çöküş çağında sınırsız büyümeyi hedefleyen egemen düşüncüyü etkisizleştiren ve daha ağırla daha sade yaşamayı öğreten, böylece diğerlerinin de yaşayabilmesi için gezegenin kaynaklarını adil bir şekilde yeniden dağıtan **ekososyal pedagoji**.

15. Sınıf bilinci ve sosyal haklar konusunda eğitim veren, aynı zamanda neoliberal girişimciliği ve okulu piyasa için insan kaynağı yetiştiren bir kurum olmasını sorgulayan **sosyal adalet pedagojisi**.

16. Eğitim kurumlarımızı gerçekten demokratik okullar haline getirecek **demokratik pedagoji**.

17. Neofaşizm, neoliberalizm ve kapitalizmi teşvik eden adaletsiz sisteme karşı eleştirel yaklaşımı ve yurttaşlık bilinciyle itaatsizlik hakkını öğreten **itaatsizlik pedagojisi**.

Tüm bu öneriler ve sayılabilecek daha pek çok öneri radikal niteliktedir. Tam olarak böyledir. Bu bağlamda, gerçekten antifaşist, antikapitalist ve antineoliberal bir eğitim modelinin köklerine inmek, insan hakları ve kamu yararı ile uyumlu bir model oluşturmak gerekmektedir.

Eğitim dünyası barbarlık karşısında kayıtsız kalmaz. Ne iklim değişikliğine yol açan küresel barbarlığa, ne sosyal sömürü, yapısal adaletsizlik ve uluslararası yağmacılığa yol açan ekonomik barbarlığa, ne de neo-faşizmin yol açtığı sosyal ve ideolojik barbarlığa. Bu model gerçek gücünü plastik mermiler veya göz yaşartıcı gazlardan almıyor; bizim sessizliğimizden ve suça ortak olmamıza yol açan umursamazlığımızdan alıyor.

Lucio Anneo Séneca, MÖ 4. yüzyılda şunları belirtmiştir: “birçok şeyi yapmaya cesaret edemiyoruz çünkü bunların zor olduğunu düşünüyoruz, ama zor olmalarının sebebi cesaret edemememizdir”. Hayal kurmaya cesaret etmeliyiz. Söz konusu olan, çocuklarımızın ve bir bütün olarak toplumun geleceğidir.

Özetle, okuldan başlayarak topluma doğru ilerleyen bir siyasi kültürün teşvik edilmesi gerekmektedir. Siyasi ve sosyal olarak kararlı bir Antifaşist Pedagojiye ihtiyacımız var (Díez-Gutiérrez, 2025a). Eleştirel pedagoji anlayışından eleştirel pratiğe geçmemiz gerekiyor. Taraf olmak, kendimizi olayın bir parçası gibi hissetmek, çevremizdekilerin acılarına duyarlı olmak ve sokaklardaki sosyal hareketlerin karşılaştığı zorlukları sınıflarda ele alan, daha kararlı bir eğitim yaklaşımı uygulamak zorundayız, mevcut adaletsiz sosyal düzeni yeniden düşünmek ve başka bir dünyanın inşasına katkıda bulunmak ancak bu şekilde mümkün olabilir.

Demokrat olmak için antifaşist olmak gerekir. Demokratik değerler, toplum yararı ve insan hakları konusunda eğitim vermek için, aşırı sağ ve neo-faşizme radikal bir alternatif eğitim modelini teşvik etmeliyiz. Okul, ortak iyilik için eğitim verilen ayrıcalıklı bir mekandır.

Şimdi tam zamanı, acilen bir Antifaşist Eğitim Enternasyonalı (IAE) kurarak, piyasa, kapitalizm ve neo-faşizmin bizi sürüklediği barbarlığa karşı, sosyal bir topluluk olarak belirlediğimiz insancıl ve demokratik ilke ve değerlerden yola çıkarak başka bir eğitim, başka bir toplum, başka bir gezegenin kurulmasını mümkün kılmalıyız.

Geçit yok!
(Díez-Gutiérrez, 2025b).

Alıntı yapılan kaynaklar

Díez-Gutiérrez, E. J. (2025a). Pedagogía Antifascista. Faşizm ve yabancı düşmanlığının yükselişi karşısında kapsayıcı, demokratik ve toplum yararına bir eğitim sistemi oluşturmak. Octaedro.
Díez-Gutiérrez, E. J. (2025b). Geçit yok! Aşırı sağ neden kamu eğitimini kontrol etmek istiyor ve eğitimi savunmak için ne yapmalıyız? Plaza y Valdes.

Çeviri: PoliTeknik

Dr. Brigitte Schumann

Eğitim verilerine duyulan açlık

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

Kamuoyuna bilgi verilmeksizin ve tartışma yapılmaksızın, ülke çapında bir eğitim geçmişi kayıt sisteminin kurulması siyasi olarak hazırlanmakta ve ilerletilmektedir. Bu yeni veri stratejisi ne anlama geliyor ve eğitime ne gibi bir katma değer sağlıyor?

Siyah-kırmızı koalisyon hükümetinin koalisyon anlaşmasındaki ifadeler, federal hükümetin bu projeye sadece ilgi duymakla kalmayıp, aynı zamanda bir “itici güç” olduğunu da ortaya koymaktadır. Federal hükümet, “eyaletlerle birlikte önümüzdeki on yıl için ilgili ve ölçülebilir eğitim hedefleri üzerinde anlaşmak ve veriye dayalı bir okul geliştirme ve eğitim geçmişi kaydı oluşturmak” istiyor. Buna “eyaletler arasında uyumlu, veri koruma kurallarına uygun bir öğrenci kimliği”nin getirilmesi de dahildir.

Yeni Federal Eğitim Bakanı Karin Prien, Schleswig-Holstein eyaletinin eski kültür bakanı olarak, Baden-Württemberg ve Rheinland-Pfalz eyaletlerinin bakanlarıyla birlikte Wübben Vakfı'nın “Bessere Bildung 2035” (Daha İyi Eğitim 2035) adlı yayınında bu konuyu desteklemiştir.

Eğitim geçmişi kaydı ve öğrenci kimliği

Federal ve eyalet istatistik kurumları, bu konuda bir eğitim geçmişi kaydı için ortak bir “hedef tablo” hazırladı. Politik, idari ve bilimsel analiz ve kontrol amaçlı, eğitim ve öğrenim geçmişlerine ilişkin anonimleştirilmiş bireysel verileri, son derece karmaşık bir hukuki ve teknik süreçte sağlayan, ülke çapında bir dijital veri tabanı oluşturulması planlanıyor. Her öğrencinin kendine özgü bir kimlik numarası olarak atanan istatistiğe dahil edilmiş öğrenci kimliğinin getirilmesiyle, verilerden kişisel bilgiler çıkarılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Uygulama için, öğrenci kimliğinin yasal olarak getirilmesinin yanı sıra, okul istatistiklerinin toplam verilerden bireysel verilere kapsamlı dönüşümünün ve eyaletler arası bir geçişin yapılması da gereklidir. Bu geçiş, 2003 yılında Kültür Bakanları Konferansı tarafından bir temel veri seti (KDS) için kararlaştırılmış olmasına rağmen, bugüne kadar eyaletlerin tümü tarafından uygulanmamıştır.

Düzenleme

Öğrenci kimliği ile okul geçmişinin kaydedilmesi, daha çok kapsamlı bir veri programına giriş olarak anlaşılmaktadır. Destekçiler, erken çocukluk eğitiminden en azından mesleki eğitim veya yükseköğretim mezuniyetine kadar tüm eğitim aşamalarını kapsayan bir eğitim kimliği talep etmektedir.

Hangi verilerin bireysel olarak toplanıp kayda geçirileceği konusu da yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Örneğin, Sosyal ve Ekonomik Veriler Konseyi, geçişleri ve mezuniyetleri “veri korumaya

uygun ve araştırma dostu” bir şekilde belgelemekle kalmayan bir uygulama talep etmektedir. Konsey, notların ve düzenli standartlaştırılmış yetkinlik ölçümlerinden elde edilen verilerin de dikkate alınmasının zorunlu olduğunu düşünmektedir. Diğer Avrupa ülkelerinin örneklerine göre, verilerin diğer kayıtlarla ve diğer araştırma verileriyle bağlantılı hale getirilmesi gerektiği yönünde politikacılara çağrıda bulunmaktadır. “Eğitim geçmişi kaydı bir veri silosu haline gelmemelidir.”

Gerekçeler

Sosyal ve Ekonomik Veriler Konseyi, Almanya'da eğitim geçmişi ve eğitim getirileri hakkındaki bilginin Avrupa ülkelerine kıyasla az olduğunu ve bu durumun eğitim sisteminin stratejik gözlemini ve hedef odaklı yönetimini zorlaştırdığını savunuyor.

Konsey açısından, uluslararası eğitim karşılaştırma çalışmaları, IQB eğitim trendlerinin kesitsel verileri ve seçilmiş kohortlar için uzunlamasına veriler içeren Ulusal Eğitim Paneli (NEPS) sayesinde Almanya'da eğitim verilerinin kullanılabilirliğinin önemli ölçüde iyileştiğini düşünüyor. Ancak bu, kapsamlı uzunlamasına verilerdeki büyük boşluğu kapatmaya yetmiyor.

Wübben Vakfı'nın gerekçesi, Almanya'nın “daha iyi eğitim” için, yüksek performans, fırsat eşitliği ve öğrencilerin refahını stratejik eğitim hedefleri olarak başarılı bir şekilde birleştiren Kanada eğitim sisteminin örnek alması gerektiğidir. Prof. Anne Sliwka da Kanada modelini savunmaktadır. Ona göre, Kanada'da, öğrencilerin okul performansları ve refahı hakkında düzenli aralıklarla toplanan bireysel verilerin, eğitim sisteminin tüm düzeylerinde (dersler, okul, idare, politika) ve bu düzeyler arasında paylaşılması başarılı bir uygulama olarak ortaya çıkmıştır. Bu veriler, hedefler, hedef anlaşmaları ve önlemlerin etkinliği hakkında profesyonel ve güvene dayalı diyaloglar için bir başlangıç noktası olarak kullanılmıştır.

Bertelsmann Vakfı'nın “Değişen öğrenme ve sınav kültürü için öneriler” başlıklı güncel bir yayınında, bir uzman ekibi, notlar ve sınıf geçme kuralları içeren mevcut katı öğrenme ve sınav düzenlemelerine kıyasla bireysel öğrenme desteğinin avantajlarını vurgulamaktadır. Bilim insanları bu bağlamda, öğre-

nim süreci boyunca bireysel verilerin toplanmasını ve buna dayalı olarak “sistemin tüm düzeylerinde tutarlı bir şekilde veriye dayalı kontrol” yapılmasını şiddetle savunuyorlar.

Veri koruma hukuku ile ilgili endişeler

Bu argümanların veri koruma hukuku önündeki yasama sürecinde geçerli olup olmayacağı henüz belli değil. Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti Veri Koruma Müdürü Basın Bürosu'ndan gelen yanıtta şöyle deniyor: “Federal çapta bir eğitim geçmişi kaydının veri koruma hukuku ve teknik açıdan kabul edilebilirliği konusunda kritik bir yaklaşım sergiliyoruz. Böyle bir kayıt, kısmen on yıldan fazla bir süre boyunca tüm eğitim kariyerlerinin kaydedilmesine yol açabilir. Bu nedenle, değerlendirmede önemli olan, kaydın getirilmesinin, bu tür bir veri işlemenin gerekliliği ve orantılılığı gibi yüksek engelleri karşılayıp karşılamayacağıdır”.

Seçici okul sistemi bağlamında eğitim verileri

Almanya Kanada değil! Kanada'nın aksine, Alman okul sistemi başarı ve köken açısından oldukça seçicidir. Öğrencilerin refahı da bugüne kadar müfredatlarda bir kalite kriteri olarak yer almamıştır. Joachim Lohmann'ın 2022 PISA verilerini değerlendirmesinde ortaya koyduğu ve doğru bir şekilde ifade ettiği gibi, bu sistem teşvik etmek yerine ayırmaktadır.

Öngörülü bir varsayım için kahinlik yeteneği gerekmez: Eğitim politikası erken seçme ve farklı ortaöğretim okulları ile özel okullar arasında bölünmeye devam ettiği sürece, bireysel eğitim ve öğrenim verileri, önleyici, kanıta ve veriye dayalı ölçüm stratejileri kapsamında “uygun sıralama” için bir araç olarak kullanılacaktır. Özel pedagoji, Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti Eğitim Bakanlığı'na, özel eğitim desteğine ihtiyaç duyan öğrenci sayısının artmasıyla ilgili raporunda bunun için uygun bir şablonu çoktan sunmuştur.

Eyleme geçmeyen verilere örnekler

Veriye dayalı eğitim stratejisiyle performans sonuçlarının daha iyi hale geleceği ve eğitim eşitsizliğinin azalacağına dair naif düşünceye karşı, gerçeklere bakmak yardımcı olabilir. Mevcut bilimsel bulgular ve verilere rağmen, ilgili eğitim politikası önlenmesinin alınma-

dığı ve/veya bugüne kadar reddedildiği konusunda yeterince örnek vardır.

Bunun en önemli örneği, eğitim politikasının PISA 2000 verilerini dikkate almayı ve bunları uygun eylemlere dönüştürmeyi reddetmesidir (Tillmann 2004). OECD araştırması, öğrenme başarısı ile sosyal kökenin yakın bağlantısının, katmanlı okul sistemindeki erken seçmeye bağlı olduğunu gösterdiğinden, okul yapısının özellikleri, fırsat eşitliği ve eğitim adaleti tartışmalarının odak noktası olmalıydı. Ancak Kültür Bakanları Konferansı'nın sözde PISA şokuna ilişkin eylem önerileri başka yönlere gitti.

Özel eğitim okul sisteminin, öğrencilerini eğitimden yoksun ve perspektifsiz bir şekilde topluma saldırdığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Yine de bu sistem sadece korunmakla kalmayıp, BM Engelli Hakları Sözleşmesi'ndeki insan hakları yükümlülüklerine aykırı olarak daha da genişletilmektedir (Wocken 2025).

Eğitimin geleceği: Veriye dönüştürme?

“Eğitimde Veriye Dönüştürme” (2024) adlı kitapta, (medya) pedagojisi ve bilişim alanından uzmanlar, veri üretimi ve tüketimi ile eğitim alanındaki ilgili ölçüm uygulamalarını ele almış ve risklerini değerlendirmiştir.

Eğitim sisteminde veriye dönüştürmenin normalleşmesine karşı çıkan ve bunun sonuçta okulları veri fabrikalarına, öğrencileri ise kontrol, optimizasyon ve gözetimin uyumlu nesnelerine dönüştürdüğünü savunan Prof. Karen Joisten gibi eleştirmenler şu soruyu soruyor: “Eğitimin ne olmasını istiyoruz?” Onun görüşüne göre, bu soru ancak geniş bir toplumsal tartışma ile açıklığa kavuşturulabilir.

Kaynaklar

<https://www.wuebben-stiftung-bildung.org/publikation-bessere-bildung-2035>
https://www.destatis.de/DE/Methoden/WISTA-Wirtschaft-und-Statistik/2023/03/konzeption-bildungsverlaufsregister-032023.pdf?__blob=publicationFile&v=1
https://www.pedocs.de/volltexte/2019/17788/pdf/Fickermann_Weishaupt_2019_Bildungsforschung_mit_Daten_2_Mundelius_Der_Kerndatensatz.pdf
<https://www.konsortswd.de/wp-content/uploads/Positionsrapport-RatSWD-Aufbau-eines-Bildungsverlaufsregisters.pdf>
https://deutsches-schulportal.de/expertenstimmen/warum-der-blick-nach-alberta-lohnt/file:///C:/Users/PC/Downloads/Empfehlungen_fuer_eine_veraenderte_Lern_und_Pruefungskultur_final.pdf
https://www.schulministerium.nrw/system/files/media/document/file/kurzfassung_wissenschaftlicher_pruefauftrag_sonderpaedagogische_foerderung.pdf
https://www.pedocs.de/volltexte/2024/28433/pdf/Schiefner-Rohs_et_al_2024_Dataifizierung_in_der_Bildung.pdf

Daniel Năstase

Çeviri: PoliTeknik

Kültür ve Basın Sendikaları Ulusal Federasyonu Cultur Media Hukuk Danışmanı - ROMANYA

Ücret ve Onur: Ekonomik bağımlılık nedeniyle insan hakları askıya alındığında

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

"Ücrete bağlı yaşayan insan, zaten insan haklarından koparılmış değil midir?" Bu soru, salt hukuki olmaktan çok felsefi bir sorudur ve modern dünyanın temel gerilimini dikkatimizin merkezine yerleştirmektedir.

Çalışmak, bir yanıyla, onurun ve bireysel-toplumsal ilerlemenin temel direğidir. Diğer taraftan, çalışmanın baskın biçimi—ücret temelli istihdam—belirli koşullar altında temel haklar kavramının kendisini zayıflatabilecek bir bağımlılığın tohumlarını da içinde taşımaktadır.

Gelin konuya en temelinden giriş yapalım. İş bağlamında düşünüldüğünde, insan onurunun korunması en temel hedef olarak kabul edilmelidir. İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 23. maddesinde, "her insanın çalışmaya, işini serbestçe seçmeye, adil ve elverişli çalışma şartlarına" ve daha da önemlisi, "kendisine ve ailesine insan onuruna uygun bir yaşam sağlayacak adil ve uygun ücret almaya hakkı" olduğu belirtilmektedir. Bu ilke, sayısız antlaşma, uluslararası anlaşma (Uluslararası Çalışma Örgütü'nün anlaşmaları vb.) ve Avrupa düzeyinde, iş ilişkilerini düzenleyen neredeyse tüm Direktiflerde yankı bulmakta ve pekiştirilmektedir.

Bu bağlamda, normatif bir bakış açısıyla, ücret sadece harcanan emek için ödenen bir bedel değildir. Ücret, harcanan emek ve insanca bir yaşam arasında bir köprü ve insan onurunu korumak için tasarlanmış bir araç olarak düşünülmektedir.

Kaygan zemin: Sözleşmeden bağımlılığa

Sorun, sözleşmeye dayalı dengenin—teorik olarak eşit taraflar arasındaki irade uyumu—dengesiz bir güç dinamiğine dönüşmesiyle ortaya çıkar. Çalışan, doğası gereği, işverene karşı yasal olarak bağımlı durumdadır. Bununla birlikte, bu bağımlılığa sıkı bir ekonomik bağımlılık da eklendiğinde, insan sadece bir kaynak, bir üretim faktörü haline gelme riskiyle karşı karşıya kalır.

ÜCRET BAĞIMLILIĞI, ÇALIŞANLARIN TEK GELİR KAYNAĞINI KAYBETME KORKUSUYLA, AÇIKÇA VEYA ÖRTÜLÜ OLARAK, VAZGEÇİLMEZ OLMASI GEREKEN HAKLARINDAN VAZGEÇMEYE BAŞLADIKLARINDA SORUN HALİNE GELİR

Ücret bağımlılığı, çalışanların tek gelir kaynağını kaybetme korkusuyla, açıkça veya örtülü olarak, vazgeçilmez olması gereken haklarından vazgeçmeye başladıklarında sorun haline gelir:

• Sağlık ve güvenlik hakkı:

Kaç çalışan, işten çıkarılma endişesiyle riskli çalışma koşullarını veya tükenmişliğe yol açan yorucu çalışma temposunu kabul etmektedir? Bu noktada, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili Avrupa direktifleri koruyucu bir mekanizma görevi görmektedir, ancak bunların uygulanması genellikle çalışanların usulsüzlükleri bildirme konusundaki cesaretlerine bağlıdır.

• Özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı:

Çalışma saatleri dışında e-postaları ve telefonları cevaplamak için sürekli "çevrimiçi" olma baskısı, iş yaşamı ve kişisel

yaşam arasındaki sınırı bulanıklaştırır. Avrupa düzeyinde giderek daha fazla tartışılan bir kavram olan çevrimdışı kalma hakkı, bu temel hakkın aşınmasına doğrudan bir yanıt niteliğindedir.

• İfade özgürlüğü:

Cezalandırılma korkusunun hakim olduğu toksik çalışma ortamlarında, çalışanlar görüşlerini, fikirlerini veya yapıcı eleştirilerini sunmayıp bir otosansür uygulayabilmektedir. Böylece birer çalışma arkadaşı değil, sessiz birer

da "tolere edilen yasallık" gibi gri alanda meydana gelmektedir. Bu noktada, tüm istihdam ilişkisini yöneten temel ilke olarak iyi niyet devreye girer.

İyi niyet, insanların sözleşmenin ötesinde ihtiyaçlara, isteklere ve sınırlara sahip olduğunun işveren tarafından anlaşılması demektir. Bu, bir zafiyetten yararlanmak değil, bir ortaklık kurmak anlamına gelir. Böylelikle, sunulan şey sadece ücretten ibaret kalmayacak, saygı, psikolojik güvenlik ve gelişim fırsatlarını da içerecektir. Çalışanlar açısından iyi niyet, sadakat, profesyonellik ve sorumluluk bilinciyle görevlerini yerine getirmek anlamına gelir.

Bir amaç olarak değil, araç olarak ücret

İlk soruya geri dönersek, cevap biraz karmaşıktır. Ücretli çalışmak, insanı otomatik olarak haklarından mahrum bırakmaz. Ücrete bağımlılık, mevcut ekonomik sistemin bir özelliğidir.

Ancak, bu bağımlılık itaat, suskunluk veya temel haklardan vazgeçmeyi sağlamak için kullanıldığında, o zaman evet, haklardan yoksun bırakma durumu gerçektir ve tehlikelidir.

Toplumumuz, yasa koyucular, işverenler ve çalışanlar için çözülmesi gereken sorun, ücretin insan hakları ruhuna uygun bir şekilde, yani insanı yarınların korkusuna bağlayan bir zincir değil, onurlu bir yaşam sürmek için bir araç olarak kalmasını sağlamaktır.

Denge ve iyi niyet soyut kavramlar değildir. Bu kavramlar insanı küçük düşüren değil, yücelten temellerdir.

uygulayıcı haline gelirler, bu durumun ilk kurbanlarıysa yaratıcılık ve yenilikçilik olur.

• Onur hakkı:

Çalışan, ev kredisini veya kirasını ödeyememe korkusuyla üstünden gelen aşağılayıcı muameleyi, tacizi veya uygunsuz dili kabul ettiğinde, ücret bağımlılığı temel bir insan hakkını ortadan kaldırmış olur.

İyi niyet: Onurun can damarı

İş mevzuatları, minimum sınırlar belirler—asgari ücret, azami çalışma süresi, güvenlik koşulları gibi—ve bir güvenlik ağı görevi görür, bu sınırların aşılması durumunda istihdam ilişkisi yasal olarak kabul edilemez hale gelir.

Ancak, yasa her şeyi düzenleyemez. İnsan haklarından asıl kopuş, sadece yasadışılık alanında değil, aynı zaman-

OSMAN ÇUTSAY

Almanya'nın Türkçeli insanları: "Zihin haritaları" hızla küçülüyor

Art arda kitaplar yayımlanıyor, videolar sergileniyor: Kökleri Türkiye'de olan genç insanlar, sürekli bir entelektüel üretim içindeler ve artık doğrudan Almanca yazıyorlar. Medyada ve kendi aralarında öncelikle Almanca konuşuyorlar. Türkçe yardımcı dil veya ev dili düzeyine gerileyeli çok oldu üçüncü ve dördüncü kuşakta.

Bunda şaşılacak veya üzülecek bir şey yok. Her göç öyküsü, köklerin bulunduğu ülkelerin dilinde, gelinen büyük merkez lehine bir gerileme yaşandığını not etmiş bulunuyor. Fakat Almanya ve Almandaki Türkiye kökenli genç kadınların atağı gerçekten müthiş. Verimli genç-orta yaş diyebileceğimiz 30-50 yaş grubundaki imzalar, örneğin Özlem Topçu, Fatma Aydemir, Mely Kiyak, Deniz Ohl, Cansın Köktürk, Iris Bayram, Güner Yasemin Balcı ve daha birçok isim artık "usta yazarlar" dönemecinde. Aynı şey kabare dünyasında Meltem Kaptan, İdil Baydar, Şenay Duzcu gibi çıkışlarla da teyit görmüş sayılabilir. Bu kadınlar ciddi bir entelektüel üretim içindeler ve "Buradaydık, buradayız, burada olacağız!" diye bağırıyorlar etkinlikleriyle...

Ama bu üretimin ve üreticilerinin yetiştirdiği toprağın nesnel ve öznel koşulları üzerine henüz köklü bir araştırma atağı yok.

Çok şeyler oluyor oysa. Bu platformda daha önce değinmiş ve sormuştuk: Almanya'da, kimi kaynaklara göre 4 milyonu aşkın bir nüfusa sahip Türkiye kökenli toplumun yaşam koşulları üzerine ciddiye alınabilecek bir yayın neden yok? Nesnel ve öznel hangi koşullar altında yaşıyor ve üretiyor bu insanlar acaba? Hangi insanlar? Yaşamlarının en önemli kesitlerinde Cumhuriyet Türkçesi'ni Avrupa Almanyası'nda şu ya da yoğunlukta taşımış insanlar.

Bu milyonlarca insanın hangi koşullarda yaşadığını, nesnel yaşam pratiklerini, zihinsel, duygusal yönelimlerini, acı ve sevinçlerini, yani toptan bir ifadeyle "zihin haritalarını", bu arada gelir düzeylerini, gelir farklılaşmalarını ve harcama kalemlerini, bu alanlardaki değişimleri bilimsel yöntemlerle incelemek, düzenli dökümler vermek kimse-nin aklına gelmiyor mu?

Geliyor...

Geliyor ve belki tam da bu nedenle pek bir itibar gösterilmiyor bu topluma; çok açık.

Oysa böyle bir çalışma için Avrupa NGO'larına, vakıflarına, "think tank"lerine falan gerek yok. 4 milyonu aşkın bir toplum ("topluluk" değil) bunu kendi içinden finanse edebilecek bir birikime sahip. Ama yapmıyorlar. Zihin haritaları bu atağa izin vermiyor da ondan mı? Muhtemelen.

Güner Yasemin Balcı'nın yaz sonunda çıkan ve hemen çok satanlar listesine giren, üst üste baskı yapan kitabı "Heimatland" bir örnektir. Eşine az rastlanır bir "az eleştirel ama çok tapınma" belgesi olarak kabul edilebilir. Kitabı bir başka yerde daha ayrıntılı çözümlemeye çalışırız. Burada önemli olan şey, şu: Bundan 65 yıl kadar önce başlayan kitlesel emek ihracı, aslında saklı tarihlerin de çeşitli veçheleriyle ihracına aracı oldu. Şeriatçılığın, Türkçülüğün yanı sıra Rum, Ermeni, Kürt milliyetçileri de Türkiye'de baskı altında kalan kimliklerini bir başka uca, eski deyimle ifrata taşımayı demokrasi ve özgürlük saydılar.

Hepsi için Türkiye bir anomaliydi.

Bu "halet-i ruhiye", Türkiye'deki her türlü gerici akımı komünizme karşı desteklemeye kararlı Bonn Cumhuriyeti'nin yerde ararken gökte bulunduğu bir nimet oldu. Haksız da sayılmazlardı: Türkiye kökenli insanları bir biçimde denetlemeleri gerektiğine inanıyorlardı. Bu büyük/büyüyen kalabalığa ve onların Türkiye fobisine oynadılar. Daha açık söyleyelim: Türkiye'den nefreti desteklediler.

1923'ü, yani cumhuriyet yürüyüşünün Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki işgale karşı başlattığı çıkışı başından itibaren destekleyen sosyalistleri bu geri kalabalığın içinde sayamayız. 1923 Projesi, sosyalistler için bir tarihsel haklılıktı. "Kutsal İsyan"ı başından itibaren

destekliyorlardı ve bu devrimden sonra sıranın sosyalizme geleceğini savunuyorlardı. Diğer tüm akımlar için şu veya bu yönüyle cumhuriyet geçersiz ve yetersizdi. Olmaması, doğmaması, kurulmaması gerekirdi. Komünistler ise farklıydı: Solun Ankara karşıсында bu olumlu tutumu Bonn ve sonra da Berlin için bir endişe kaynağıydı.

Sola yönelebilecek böyle bir zihin haritasının değişmesi için ellerinden geleni artlarına koymadılar. 1923'ü başından itibaren bir anomali sayanların ağırlığı, Türkiye kökenli toplumda gerçekten çok yüksekti. Şimdilerde o havanın biraz kırıldığına tanık oluyoruz. Belki de o nedenle, art arda kitaplar yayımlayarak, belgeseller, toplantılar düzenleyerek, Ankara'daki iktidarı bahane sayıp "anomalist" toprağı kabartmaya çalışıyorlar.

Başka bir şeye dikkat çekmek gerekiyor: Almanya'da yaşayan ve "göç arka planına sahip" insanların toplam nüfus içindeki payı yüzde 30'a gelip dayanmış bulunuyor. Demek ki, Almanya'da yerleşik her 3 kişiden biri, göçmenlikle doğrudan bağlantılı. 1990 doğumlu Berlin Cumhuriyeti saf Almanlardan oluşmuyor yani. 28 milyon, her durumda büyük bir sayıdır.

Söz konusu grup içindeki en büyük kesimi, Cumhuriyet Türkçesi ile şu veya bu ölçüde, giderek azalan bir yoğunlukta da olsa "iltisaklı" milyonlar oluşturuyor. Tekrar: Biz, bu insanların ne yiyip içtiklerini, neden hayatlarıyla ilgili belli seçimleri yaptıkları, Alman toplumuyla ilişkilerini, yaşam ve gelecek planlarını, plansızlıklarını, maddi ve manevi farklı gereksinimlerini, duygularını ve "zihin haritalarını", ısrarla mercek altına almıyoruz.

Bunu Alman tekelleri ("Konzerne") yapar mı? Devlet? Yaparlarsa, gerekçeleri ne olur? Yapmıyorlar mıdır? Bir başka ifadeyle, Alman tekelleri ve devlet kurumları, bu 28 milyonluk dışarıklı

enerji deposunu bir endişe kaynağı olmaktan nasıl çıkaracağını düşünmüyor olabilir mi?

Ya Almanya'daki Türkçeli insanlar? Türkçeli nüfus, içindeki en etnikçi ve dinci yönelimlerle, ki 3000'e yaklaşan cami ve mescit sayısına rağmen sanıldığı kadar büyük bir ağırlıkları yoktur, bir kültürel mücadele platformu kuracak mı? 2025 itibarıyla çok açık bir eğilim karşındayız: Avrupa ve Almanya'da resmen savaş ekiliyor. Almanya'daki toplum militaristleştiriliyor. Barış ekenler karşısında savaş ekenlerin elinin daha güçlü olduğu anlaşılıyor. Ekonominin Rusya macerasından önemli darbeler alarak çıkacağı anlaşılıyor. Bu, krizi yakınlaştırmak demek.

Bunları aklımızda tutarak, şunu yinelemek gerekiyor: Almanya'nın modern tarihi, yakın geçmişi, artık gericiliğin çeşitli yönsemelerine karşı bilimsel ve sanatsal etkinliklerini yoğunlaştırmaya çalışan "göç arka planına sahip" bir nüfus hareketinin entelektüel katkısı olmadan yazılamaz. Bunun için Türkiye ve cumhuriyet düşmanlığına değil, emeğin ortaklaştırıcı barış vitaminine ve çok çalışmaya ihtiyaç var. Henüz bu doğrultuda köklü ve yoğun bir hareketlenme yok, PoliTeknik tipi tek tük "çoban ateşlerini" saymazsak tabii...

Avrupa'yı yeniden yakıp yıkmaya kararlı ekiplerin ele geçirdiği yönetimlerin tehlikeli oyunlarına karşı, ortaklaştırıcı, birlikte ve barış içinde farklı renkleri iç içe geliştirerek bir karşı oyun kurulabilir mi? Yanıtı zor soru, budur.

Her ne olursa olsun, bu yüzde 30'luk kitle içinde, işe Türkçe konuşabilen insanların yaşam pratiklerini düzenli olarak inceleyen bir merakla başlamak gerekiyor. Çok kolay, ama nedense gerçekleştirmek için bir yerlerden mali destek beklenen, bu nedenle yapılamayan bir iş bu. Bir görev. Oysa hiç gerek yok böyle desteklere. Türkiye kökenli çağdaş toplum, böyle bir görevin altından rahatça kalkabilecek bir birikime ve örgütlülüğe sahip.

Yinelemiş olduk.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Franz Hamburger

Soğuk Savaş'ın sürekliliği

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

8 Mayıs 1945, “saatler sıfır” olarak adlandırıldı. Berlin Karlshorst'taki Kızıl Ordu Karargâhında atılan son imza ile teslim belgesinin imzalanması, İkinci Dünya Savaşı'nı sona erdirdi ve Almanya ve Avrupa'da yıllarca sürececek bir dönüşüm sürecini başlattı. Ancak daha yakından bakıldığında, Nasyonal Sosyalizm, siyasi iradeyle ilan edildiği gibi sona ermiş değildi. Devlet ve toplumda “eski” güçler etkisini sürdürdü ve özellikle gizli servislerin ve devlet idaresinin kurulmasında yeniden kullanıldı. Halkın tutumlarında, toplumsal bilincin Nasyonal Sosyalist unsurları hiçbir zaman ortadan kalkmadı, aksine o günden bu yana farklı yoğunluklarda varlığını sürdürdü.

9 Kasım 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması da sadece Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin çöküşünü mühürlemedi. Alman birleşme sürecinin arkasında, Doğu ve Batı Almanya'nın ayrılığı devam etti ve birçok siyasi açıklamada ve istatistiksel veri derlemesinde sürdürüldü. Etno-merkezilik sadece Avrupa'daki ülkeleri değil, Almanya'nın iki parçasını da birbirinden ayırıyor.

1945'te savaşın son bulması ve 1989'da duvarın yıkılması bir yandan etkili bir gerçeklik olsa da, diğer yandan tam bir kopuş yaşandığı fikri bir hayalden ibarettir. Benzer şekilde, 1989/90'da Almanya ve Avrupa'nın Doğu ve Batı olarak bölünmesinin sona ermesi, gerçek ve aynı zamanda arzu edi-

AYRICA, ALMANYA'NIN YENİDEN GÜÇLENMESİ KONTROL EDİLEBİLİR OLMALIYDI; ÖZELLİKLE RUSYA İLE İTTİFAKI ENGELLENMELİYDİ. BU NEDENLE NATO, AVRUPA İÇİN KOLEKTİF GÜVENLİK SİSTEMLERİNE KARŞI BİR ENGELDİ

len değişimin ardında sürekliliklerin etkili olduğu bir dönüm noktası olarak anlaşılabilir. Böylece, 1945'te savaşın son bulması, Avrupa'nın Doğu-Batı bölünmesinin başlangıcıyla bağlantılıydı ve sıcak savaş Soğuk Savaş'a dönüştü. 4 Nisan 1949'da NATO'nun kurulmasıyla, 1945'ten beri Batı'da savaş konstellasyonunun bazı parçaları yeniden inşa edildikten sonra, günümüzün en büyük askeri ittifakı oluşturuldu. NATO, başından beri ABD'nin bir aracıydı. Batı Avrupa Birliği'nin kurulması, Batı ittifakına BRD'nin dahil edilmesi ve yeniden silahlanmasına tepki olarak, 1955 yılında Sovyetler Birliği liderliğinde Varşova Paktı kuruldu.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması, Doğu ile Batı arasındaki “Demir Perde”nin ortadan kalkması ve Almanya'nın birleşmesi, bugün hâlâ Soğuk Savaş'ın sonu olarak görülüyor. Politik ve ekonomik gerçekler bu yoruma karşı çıkıyor ve Soğuk Savaş'ın, kısmen başka araçlarla da olsa, devam ettiğini gösteriyor. Bu nedenle, Federal Şansölye Olaf Scholz'un 27 Şubat 2022'de Alman Federal Meclisi'nde ilan ettiği “dönüm noktası” bir kırılma değil, sadece “barış ve savaş arasında” resmi bir geçişin meşrulaştırılmasıydı – 2025 yılında bir Federal Ordu generali tarafından belirtildiği gibi.

NATO'nun kurulması ve sağlamlaştırılması için, ABD'nin Avrupa'da askeri güç olarak varlığını sürdürme ve serbestçe hareket etme stratejisi belirleyici oldu. ABD, NATO ile bu strateji için bir araca sahip oldu. Ayrıca, Almanya'nın yeniden güçlenmesi kontrol edilebilir olmalıydı; özellikle Rusya ile ittifakı engellenmeliydi. Bu nedenle NATO, Avrupa için kolektif güvenlik sistemlerine karşı bir engeldi. Karşılıklı güvenlik, koruma ve bağlayıcılık hedefleyen bu tür düzen fikirleri BM'de geliştirilmiş ve Rusya tarafından Avrupa için tercih edilmişti. Ancak NATO konsepti, “Doğu”ya karşı “kolektif savunma”ya odaklanıyordu ve başından itibaren sözde “ileri savunma”yı da içeriyordu.

Buna karşılık Rusya, 1991'de Varşova Paktı'nın ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, Avrupa için bir kolektif güvenlik sistemi talep etti ve birçok girişimde bunu gerçekleştirmeye çalıştı. NATO ülkeleriyle böyle bir sistem mümkün değildi. Varşova Paktı'nın dağılmasından sonra kurulan Bağımsız Devletler Topluluğu, 1993'te Gürcistan'ın katılımından sonra eski 15 Sovyet cumhuriyetinden 12'sinden oluşuyordu. Baltık devletleri başından beri bu topluluğa dahil değildi; Gürcistan 2009'da, Ukrayna ise 2018'de topluluktan ayrıldı. Bu kararlar, Batı'nın yoğun

faaliyetlerinden sonra geldi: ekonomik vaatler ve yardımlar, muhalefet ve protesto hareketlerine mali destek, siyasi darbe (girişimlerine) destek. Ukrayna örneğinde, bu faaliyetler ayrılma tarihinden çok önce başladı ve sadece ABD bu amaçla beş milyar dolar yatırım yaptı.

1991 sonrası gelişmeler için belirleyici olan, kapitalist üretkenliği nedeniyle büyük bir doğu genişlemesine ihtiyaç duyan ve bunu 2004'te gerçekleştiren Avrupa Birliği'nin genişlemesiydi. Böylelikle, 1999 ile 2020 arasında NATO'nun genişlemesi bir yandan (1997'den itibaren nihayet üye olan ülkelerin aday ülke statüsüyle) hazırlandı, diğer yandan da güvence altına alındı.

NATO'nun kademeli genişlemesi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü (OSCE) anlaşmalarını alt etmek stratejisini izledi. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı, Varşova Paktı'nın önerisiyle 1973'te başlatılmış ve 1975'te Helsinki'de kurulmuştu. 1995'te “Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü” olarak yeniden adlandırıldı ve genişletildi. Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'da 57 üye ülkeye sahip olan bu bölgesel güvenlik örgütü, güvenlik, çatışma önleme ve çatışma yönetimi, insan haklarının korunması ve silahsızlanma konularında hizmet verdi. ABD'nin bu “Avrupa” örgütlerine üye olması da, Amerikan hükümetinin Avrupa'nın tüm önemli meselelerinde belirleyici rol oynamak istediği-

ni göstermektedir. Özellikle, NATO'nun kurulmasında olduğu gibi, Almanya ile Rusya arasında çok yakın bir işbirliğinin oluşması engellenmeliydi.

Dolayısıyla Soğuk Savaş, bir yandan silahlanma ve tehdit, diğer yandan silahlanma sınırlaması ve işbirliği durumuydu. NATO'nun genişlemesi yoluyla silahlanma ve saldırganlığı meşrulaştırmak için silahlanma yoluyla caydırıcılık vurgulanırken, savaşın olmaması, güvene dayalı ilişkiler ve anlaşmalar sayesinde mümkün olmuştur. Özellikle ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki silahlanma sınırlaması ve silahlanma kontrolü anlaşmaları bu alana girer. 1959'da ABD Avrupa'da orta menzilli füzeler konuşlandırdığında, Sovyetler Birliği de Küba'da orta menzilli füzeler kurma planıyla yanıt verdi. ABD'nin üstün nükleer silahlarıyla Sovyetler Birliği'ne saldırı tehdidinde bulunması üzerine Sovyetler Birliği planını geri çekerek yanıt verdi. Küba Krizi, Sovyetler Birliği'nin rasyonel yaklaşımı sayesinde çözüldü ve aynı zamanda yeni müzakerelerin başlangıcı oldu. Bu süreç, NATO'nun genişlemesi ve Ukrayna'nın NATO silahlanmasına dahil edilmesinden sonra Rusya'nın izlediği bir modeldi. NATO'nun genişlemeye devam etmesi ve Ukrayna'yı etki alanına dahil etmesi halinde, Rusya'nın nükleer bir ilk saldırıdan korunmasını tehlikeye atacağı için, Rusya savaşa tehdit etti.

Silahlanma yarışının sınırlandırılması, Sovyetler Birliği ve daha sonra Rusya'nın silah teknolojisi konusunda ciddi bir rakip haline geldiği andan itibaren ABD için her zaman önemli olmuştur. Askeri-endüstriyel kompleksin sınırlandırılmasına yönelik karşılıklı ilgi, silahlanmanın kontrolü ve sınırlandırılması için önemli bir motivasyondur. Ancak özellikle nükleer silahlarla ilk ve ikinci darbe yeteneğinin geliştirilmesi, dünyanın “tesadüfî” bir şekilde yok olma riskini arttırdı. Silahlanma kontrolü dönemlerinde barış, artık silahlanma değil, işbirliği, yani güven artırıcı önlemler, anlaşmaların doğrulanması ve karmaşık uyum prosedürleri ile sağlanıyordu. Soğuk Savaş döneminde imzalanan SALT ve SALT 2 anlaşmalarından ABM anlaşmasına, START 1 ve START 2 anlaşmalarına kadar uzanan anlaşmalar, nükleer yıkım potansiyelini kontrol altına almak için bir çerçeve oluşturdu.

ABD, 2001 yılında Sovyetler Birliği ile imzalanan ABM Anlaşması'nı feshetti. ABD, uzay bileşenlerini de içeren küresel bir füze savunma sistemi kurmak istiyordu. Özellikle George W. Bush yönetimi tarafından güçlendirilen bu program, ABM Anlaşması'nın hükümlerini ihlal ediyordu. Fesih, altı aylık bir sürenin ardından Haziran 2002'de yürürlüğe girdi. Bu adımla ABD, özellikle küresel bir gözetim sistemine sahip olmasıyla ifade edilen küresel hakimiyet

çıkarcını kesin olarak ortaya koydu. O zamandan beri ABD, özellikle uydular aracılığıyla tüm küresel iletişimi gerçek zamanlı olarak kontrol ediyor.

2019 yılında, Rusya orta menzilli füzelerin konuşlandırılacağını duyurduktan sonra ABD, orta menzilli füzelerin sınırlandırılmasına ilişkin anlaşmadan (1988'den beri yürürlükte olan INF Anlaşması) çekildi. Bu duyuru, ABD'nin Romanya ve Çekya'da füze fırlatma tesisleri kurmasına bir tepki olarak yapılmıştı. ABD Başkanı Biden'in, nükleer

ki muhalifleri destekleme konseptini önemli ölçüde savunmuş ve Sovyet devletlerinin, bunların halef devletlerinin ve Rusya'nın yıkıcı bir şekilde zayıflatılmasını desteklemiş ve propagandasını yapmıştır. 1997'de Rusya'ya karşı savaş için ayrıntılı bir plan yazmıştır:

"1. En geç 1999 yılında, Orta Avrupa'dan ilk yeni üyeler NATO'ya kabul edilecek, ancak AB'ye katılımları muhtemelen 2002 veya 2003'ten önce gerçekleşmeyecektir.

2. Bu arada, AB Baltık Cumhuriyetleri ile katılım müzakerelerine başla-

NATO SAYESİNDE ABD, ORTA MENZİLLİ FÜZELERİN ULAŞABİLECEĞİ RUS ANAKARASINA HER ZAMAN YAKIN BİR KONUMDA HAREKET EDEBİLME İMKÂNINA SAHİPTİ

savaş başlıklarının taşıyıcı sistemleri olarak kullanılan uzun menzilli füzeleri Almanya'da konuşlandırmak istediğini açıklaması, Ukrayna savaşının başlamasından sonra, Almanya'nın birleşmesini mümkün kılan “2+4 Anlaşması”nın özellikle ciddi bir ihlaliydi. Bu anlaşmanın 3. maddesinde şöyle denmektedir: "(1) Federal Almanya Cumhuriyeti ve Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümetleri, atom, biyolojik ve kimyasal silahların üretiminden, bulundurulmasından ve kullanılmasına ilişkin yetkiden feragat ettiklerini teyit ederler."

Ancak, tek tek anlaşmalar ve bunların tek taraflı feshi bir yana, NATO'nun Orta ve Doğu Avrupa'ya kademeli olarak genişlemesi, ABD için Rusya'ya karşı Soğuk Savaş'ı sürdürmek ve yoğunlaştırmak için en önemli araçtı. Amerikan

yacak ve NATO da bu devletlerin ve Romanya'nın üyeliği konusunda ilerleme kaydedecektir.... Muhtemelen diğer Balkan ülkeleri de...

3. Baltık devletlerinin katılımı, İsveç ve Finlandiya'yı da NATO üyeliğini düşünmeye sevk edebilir.

4. 2005 ile 2010 arasında bir tarihte Ukrayna, hem AB hem de NATO ile ciddi müzakerelere hazır hale gelmelidir" (Brzezinski, s. 108 ve devamı).

NATO sayesinde ABD, orta menzilli füzelerin ulaşabileceği Rus ana karasına her zaman yakın bir konumda hareket edebilme imkânına sahipti. Rusya, yalnızca Orta Avrupa'nın “tarafsızlığı” sayesinde nükleer bir ilk saldırıdan nispeten korunuyordu. Rusya'nın bu güvenliği ya da tehdidi, Rusya'nın AGİT ve OSCE müzakerelerini ilerletme ya da NATO ile Paris Şartı'nı imzalamaya moti-

BRZEZİNSKİ, AVRUPA İÇİN “TAKVİMİNDE” KRİTİK BÖLGE OLARAK FRANSA-ALMANYA-POLONYA-UKRAYNA İTTİFAKINI TANIMLAMAKTADIR. 1979'DA YAZDIĞINA GÖRE, UKRAYNA BU İTTİFAKA ENTEGRE EDİLEBİLİRSE, RUSYA DA AVRUPA'YA AİT OLMAK İSTİYORSA AB'YE KATILMAK ZORUNDADIR.

güvenlik danışmanlarının konseptlerine göre, bu genişleme, Rusya'yı Asya'da bölgesel bir güç olarak geri püskürtmek ve böylece Çin ile rekabete odaklanmak için kullanıldı. Özellikle Avrasya ile ilgili olarak, Zbigniew Brzezinski (s. 57 ve devamı), “Amerika'nın kısa vadede eşsiz küresel güç konumunu korumak ve uzun vadede bunu giderek kurumsallaşan bir küresel işbirliğine dönüştürmek” şeklindeki “çifte çıkarının” sonucunun “İmparatorluk jeostratejisinin üç büyük zorunluluğu: vasalların anlaşmalarını engellemek ve güvenlik konularında bağımlılıklarını korumak, haraç ödeyen devletleri itaatkar tutmak ve korumak, ‘barbar halkların’ birleşmemesini sağlamak.” diye yazıyordu.

1964'ten beri Amerikan başkanlarının etkili danışmanı ve Başkan Carter'ın güvenlik danışmanı olan Zbigniew Brzezinski, Doğu Bloku'nda-

aynı anda bu ilkelerin ihlali (Sırbistan, Kosova, Irak, Minsk 1 ve 2 vb.);

- Rusya'nın barış ve kolektif güvenlik sistemleri önerilerini (Putin'in konuşmaları, önerileri ve ateşkes talepleri vb.) küçümseme ve diplomasiyi yok etme;
- Rusya sınırları yakınında saldırı kapasitesi oluşturma;
- Karşılıklı güvenlik garantisi veren anlaşmaları feshetme;
- Ekonomik savaş olarak yaptırımlar;
- Baltık Denizi ve Karadeniz'de NATO manevraları;
- Rus karşıtı propaganda ve savaş hazırlığı için seferberlik;
- Ukrayna'da sistem değişikliği için müdahale, Ukrayna'nın NATO'nun askeri sistemine dahil edilmesi ve silahlanma;
- Seçimlere müdahale ve militanlık (Gürcistan, Moldova vb.)

Brzezinski, Avrupa için “takviminde” kritik bölge olarak Fransa-Almanya-Polonya-Ukrayna ittifakını tanımlamaktadır. 1979'da yazdığına göre, Ukrayna bu ittifaka entegre edilebilirse, Rusya da Avrupa'ya ait olmak istiyorsa AB'ye katılmak zorundadır. Aksi takdirde Asya'nın bölgesel gücü haline gelir. Bu nedenle ABD, Ukrayna'yı beş milyar dolar karşılığında “satın almıştır”. Ancak: “Ruslara, Avrupa'nın kapılarının onlara açık olduğu sürekli olarak temin edilmektedir... Bu teminatlarla inandırıcılık kazandırmak için, Rusya ve Avrupa arasındaki işbirliği ve alışverişin tüm alanlarda bilinçli bir şekilde teşvik edilmesi gerekir.” (s. 109) AGİT, NATO-Rusya Temel Anlaşması ve Minsk 1 ile Minsk 2'nin aldatmacaları 2021 yılının sonuna kadar başarılı olmuştur. Ancak o zaman Rusya, temel güvenlik ihtiyaçlarının tehdit altında olduğunu gördüğü için Soğuk Savaş'a sıcak savaşa cevap verecektir.

Notlar

Zbigniew Brzezinski:

Tek Dünya Gücü. Amerika'nın Hakimiyet Stratejisi.

Rottenburg 2015 (orijinal 1997).

Jeffrey Sachs:

Avrupa için Yeni Bir Dış Politika.

Bölüm 1 ve Bölüm 2, NachDenkSeiten,

3 Eylül ve 4 Eylül 2025

(Rusya'nın Avrupa'yı tehdit ettiği iddiasının dayandığı

gerekçelerin dikkatli bir incelemesi ile).

Batı'nın Rusya'ya karşı Soğuk Savaş'ı sürdürme stratejisinin mantığı şöyle özetlenebilir:

- Bunu yapmayacağına dair vaatlere rağmen NATO'nun genişletilmesi;
- Barış ve insan hakları retoriği ile

Çeviri: PoliTeknik

Dr. Michael Lausberg

Siyasi söylemin sağa kayması

AfD'nin demokratik partileri nasıl önüne kattığına dair

1. Giriş

Bu makale, ırkçılık ve sağcı görüşlerin Federal Almanya toplumunda yaygın olduğunu ve bu fenomenin aşırı sağın çok ötesine geçtiğini gösterecektir. Demokratik merkez partiler, AfD'den korktukları için giderek sağa kaymışlardır. Bir süre önce söylenemez olarak kabul edilen görüşler, bugün siyasi söylemin yerleşik bir parçası haline gelmiştir.

İlk olarak, hem federal hem de eyalet Anayasa Koruma Teşkilatı'nın yayınlarında kullanılan ve hem bilimde hem de toplumda hegemonyacı bir karakter peşinde olan aşırılık teorisi eleştirel bir bakış açısıyla incelenmektedir. Ardından bunun karşısına, burjuva merkezin söylemleri ile eski ve yeni sağın ideolojileri arasındaki bağlantıların görünür hale getirildiği ve birbirleriyle etkileşime girdiği “merkezin aşırılığı” tezi yerleştirilmektedir. Bu, son yıllarda yaşanan söylemsel olaylar üzerinden örneklerle açıklanıyor.

Burada, demokratik partilerin AfD'nin taleplerini kademeli olarak benimsediği ve bunların kısmen uygulandığı görülmektedir. Bu kökten sağa kayma, demokrasi için kendi kendine yaratılan bir tehlike olmakla kalmayıp, hatta AfD ve diğer sağcı örgütleri daha da güçlendirmektedir.

2. Aşırılık teorisinin zayıflıkları ve kör noktaları

Uzun süredir, hem federal hem de eyalet Anayasa Koruma Teşkilatı'nın yayınlarında kullanılan, hükümete yakın bir sol ve sağ aşırılık görüşü mevcuttur. İki siyaset bilimci Uwe Backes ve Eckhard Jesse¹, aşırılık teorisini devlet güvenlik organları veya hükümet aygıtlarının ötesinde akademik alanda da yerleştirmeye çalışmaktadır. Backes ve Jesse, aşırılık kavramını “demokratik anayasal devleti ve onun temel değerlerini reddeden farklı siyasi görüş ve çabaların (...) genel adı” olarak kullanmaktadır.²

Backes ve Jesse'ye göre aşırılık, demokratik anayasal devletin bileşenlerini (güçler ayrılığı, insan ve yurttaş hakları, çoğulculuk ve temsil ilkesinin tanınması, azınlıklara ve farklı düşünenlere karşı hoşgörü) reddeden bir ideolojidir.³ İnsanların temel eşitliği ilkesinin reddedilmesi durumunda, iki araştırmacı aşırı sağcılık terimini kullanmaktadır. Eşitlik ilkesi tüm yaşam alanlarına yayılır ve böylece “bireysel özgürlük düşüncesi”nin üstüne binerse, bu durum komünizmdir. Her türlü devlet yapısı “baskıcı” olarak kabul edilir ve reddedilirse, bu durum anarşizmdir.⁴

Ancak Backes ve Jesse'nin yaklaşımı, “farklı türdeki aşırılıkların, özellikle fenomen ve semptom düzeyinde belir-

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

li ortaklıklar gösterebileceğini, ancak aşırı sağcılık ve aşırı solculuğun içerik açısından birbirinden açıkça, hatta temelden farklı olduğunu” göz ardı etmektedir.

Berlinli araştırmacı Richard Stöss şöyle belirtmiştir: “Aşırı sağcılık demokrasinin ortadan kaldırılmasını, sosyalizm ise kapitalizmin ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır. Aşırı sağcılık,

göre, sosyal adalet olmadan gerçek demokrasi de olamaz. Aksine, aşırı sağcılık, temel olarak fikir ve hedefleri açısından antidemokratiktir, sosyalizm ise ancak bürokratik olarak kötüye kullanıldığında veya saptırıldığında antidemokratiktir.”⁵

Bu itiraz, aşırılık kavramının büyük bir zaafını, yani tek boyutluluğunu açıkça göstermektedir. Bu kavramda,

LİPSET, SOL AŞIRILIKÇILIĞI ALT SINIFLARDA VE İŞÇİLERDE,
SAĞ AŞIRILIKÇILIĞI MÜLK SAHİBİ BURJUVA SINIFLARINDA VE ÜST SINIFTA,
FAŞİZMİ İSE SOSYOEKONOMİK ORTA SINIFTA KONUMLANDIRDI.

ekonomik temellerini sorgulamadan sadece belirli bir burjuva egemenlik biçimine atıfta bulunurken, sosyalizm ise üretim ilişkilerinin değiştirilmesini amaçlamaktadır. Çünkü ancak üretim araçlarının özel mülkiyetinin ortadan kaldırılması ve ekonomik gücün eşitsiz dağılımının ortadan kaldırılmasıyla sosyal eşitlik ve dolayısıyla sosyal adalet mümkün olabilir. Sosyalist teoriye

sol-sağ eksenindeki aşırı pozisyonlar, demokratik olarak tanımlanan ortayı göz önünde bulundurarak, zorunlu olarak eşit düşmanlar olarak görülür. Karl Heinz Roth, aşırılık teorisini “bir görüntü ve bir karşı görüntüden oluşan maniheizt bir siyah-beyaz tipoloji” olarak tanımlar. Bu tipolojide ön yüz yalnızca normatif bir başlangıç noktası işlevi görür. Bu, daha geniş analizde

göz ardı edilen ‘temsili demokratik anayasal devleti’ temsil eder. Normatif ön modelin tek işlevi, ‘totaliter diktatörlüğü’ güçler ayrılığı ve insan haklarının garantisinin ters yüzü olarak tasarlayarak, karşı görüntünün belirli varyantlarının karşılaştırmalı-ampirik analizleri için kullanılabilir hale getirmektir. Böyle bir model, kendi başına saf bir egemenlik ideolojisi”⁶.

Ayrıca, antidemokratik eğilimlerin veya potansiyel tehlikelerin tüm siyasi partilerde, sendikalarda veya toplumsal gruplarda ortaya çıkabileceği göz ardı edilmektedir. Christoph Butterwegge şöyle diyor: “Aşırı sağcılık ‘toplumun ortasından’ geliyor, yani hiçbir şekilde marjinal bir fenomen değil”⁷.

Daha ayrıntılı olarak tanımlanmamış bir merkez, bu nedenle kendi kendine sol ve sağdaki rakip pozisyonları sınırlar ve kendi değer yargılarına yönelik eleştirilere izin vermez. Aşırı sağ, ancak “demokratik merkez” – devlet ve toplumsal kurumlarla bağlantılı olarak – ona yeterince direnç göstermediğinde veya hatta milliyetçi söylemleri benimsediğinde ve yaydığında (örneğin, iltica hakkının fiilen kaldırılması) yerleşebilir.

Aristoteles'ten esinlenen aşırılık teorisi, kendi bakış açısını meşru ve örnek olarak göstermek için iki uç nokta arasındaki bir merkezi kullanır. Aşırı sağ, toplumun ortasında yankı bulan ve giderek yayılan bir sosyal fenomen olarak görülmez: “Sosyal eşitsizlikler, ekonomik gelişmeler ve önyargı yapıları gibi toplumsal nedensellikler göz ardı edilmektedir, çünkü siyaset bilminde, yurttaşların siyasi normlardan sapmalarına karşı devlet çıkarlarını rehabilite etmek ve savunmak söz konusu olduğunda, sosyolojik ve analitik düzeyler rol oynamamaktadır”⁸.

3. “Merkezin aşırılıkçılığı” kavramı: Temel ifadeler ve temsilciler

“Merkezin aşırılıkçılığı” kavramı, ABD’li siyaset bilimci ve sosyolog Seymour Martin Lipset tarafından NSDAP’nin yükselişi ve kitlesel tabanı ile ilgili olarak ortaya atılmıştır. Bu kavram, özellikle 1959 tarihli *Political Man* adlı eserinde yer almıştır. Lipset, sol aşırılıkçılığı alt sınıflarda ve işçilerde, sağ aşırılıkçılığı mülk sahibi burjuva sınıflarında ve üst sınıfta, faşizmi ise sosyoekonomik orta sınıfta konumlandırdı.⁹ Bunu, o dönemde orta sınıfta ortaya çıkan aşırılıkçı ve antidemokratik akımların incelenmesine de uyguladı.

Lipset’in tezleri, Batı Almanya’da sadece sınırlı bir kabul görmüş ve az etkili olmuştur. Bu nedenle, “Almanya’nın yeniden birleşmesi” sürecinde sağcı ideolojilerin ve şiddet eylemlerinin yükselişine kadar, politik uçların öte-

sinde bilimsel açıklamalar aranmıştır. Hans-Martin Lohmann'ın 1994 yılında yayınlanan “Extremismus der Mitte” (Merkezin Aşırılıkçılığı) adlı derleme kitabının programatik başlığı, burjuva merkezin söylemleri ile eski ve yeni sağın ideolojileri arasındaki bağlantıları görünür kılıp sorunlaştırarak bir başlangıç oluşturdu.¹⁰

Aynı yıl, Rheinisch-Westfälisch Teknik Üniversitesi Aachen'da Siyaset Bilimi Enstitüsü'nün eski müdürü Kurt Lenk, “Rechts wo die Mitte ist” (Merkezin Sağında) adlı eserini yayınladı.¹¹ Bu eserde, kriz ve dönüşüm dönemlerinde halkçı-otoriter modellere başvurmanın toplum için oluşturduğu tehlikeyi anlatıyor ve iktidarı eleştiriyor. Egemen elitler, aşırılık teorisinin tanımı gereği ırkçı, şovenist veya tarih revizyonisti olamayacak ve aşırı sağdan resmi olarak uzak duran “merkez” olduğunu ilan ederek, toplumun tam da bu egemen elitlerinden kaynaklanan tehlikeleri önemsizleştirmeye ve gizlemeye katkıda bulunuyor.

Bu “merkezin aşırılıkçılığı”nın istatistiksel kanıtları, siyasi tutum kalıplarına ilişkin uzun vadeli araştırmalarda bulunmuştur ve bulunmaya devam etmektedir.

“Almanya'nın Durumu” adlı uzun erimli araştırma, Bielefeld Üniversitesi'nin Disiplinlerarası Çatışma ve Şiddet Araştırmaları Enstitüsü'nün bir araştırma grubu tarafından, eğitimci Wilhelm Heitmeyer'in yönetiminde 2002 ile 2011 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.¹²

10 yıl boyunca sürekli olarak yürütülen bu uzun erimli çalışma, sosyal ve ekonomik koşullar ile Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki toplumsal azınlıklara karşı önyargıların gelişimi arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Çalışma, diğer şeylerin yanı sıra, anti-demokratik düşüncenin özellikle toplumun merkezinde ne kadar yaygın olduğunu göstermektedir.

Bu durum, Friedrich Ebert Vakfı'nın “Merkez Araştırmaları” tarafından da doğrulanmaktadır. Bu araştırmalar, 2006 yılından bu yana Alman toplumdaki aşırı sağcı tutumlar hakkında yapılan anketlerdir. Araştırmalar iki yılda bir yayınlanmakta ve Friedrich Ebert Vakfı tarafından yaptırılmakta ve yayınlanmaktadır.¹³

Tüm bu uzun erimli araştırmalar, aşırı sağcı tutumların özellikle “toplumun merkezinde” yaygın olduğunu kanıtlamaktadır.

4 “Merkezin” sağa kayışı ve sağcı tutumların benimsenmesi

AfD, yıllar boyunca demokratik partileri önüne katıp kovalamayı başardı. Seçimlerdeki başarıları karşısında duyulan korku ve çaresizlik, bu partilerin tutumlarının giderek üstlenilmesi ve benimsenmesine yol açtı.

Bu durum, 2023 sonbaharında sığınma ve göç tartışmaları örneğiyle burada açığa kavuşturulacak. Kamuoyunda kutuplaşmaya yol açan ve uzun süre manşetleri işgal eden bu tartışmada, Trafik Işıkları Koalisyonu savunma pozisyonundaydı. AfD ise tartışmanın yönünü belirledi ve partinin daha da güçlenmesinden korkan demokratik partiler, hızlı ve sert önlemlerle birbirlerini geçmeye çalıştılar. Tartışmanın dili buna

benziyordu, “üst sınır”, “aşırı yük”, “yük sınırı” ve “sosyal sistemlere göç” gibi sloganlar sık sık duyuluyordu.¹⁴

Trafik Işıkları Koalisyonu'nun başlangıcında defalarca dile getirilen “açık toplum” artık tarih olmuştu. Kapsayıcılık, katılım, insancılık, sığınma hakkı gibi insan hakları sadece ikincil bir rol oynadı. Bunun yerine, mültecilere (daha da) az para verilmesi, ödeme kartı, çalışma zorunluluğu, daha hızlı sınır dışı etme veya üçüncü ülkelerde sığınma prosedürleri gibi talepler dile getirildi.

Tüm bunlar, toplumun daha da bölünmesine ve kutuplaşmasına katkıda bulundu ve sağcıları güçlendirdi. Mülteciler, geçmişte de, son on yıllardaki yanlış politikaların yol açtığı sorunlar için hoş bir günah keçisiydi. Bu sorunlar arasında, yetersiz ve neredeyse satın alınamaz konutlar, yetersiz kreş yerleri veya güvencesiz sosyal güvenlik sistemleri sayılabilir.

Bu durum, toplumun bazı kesimlerinin ırkçı dünya görüşlerini her türlü yolla dayatma konusunda haklı ve meşru hissetmelerine yol açtığında daha da tırmanıyor. Aynı zamanda, sivil toplumun entegrasyon ve kabul için başlattığı birçok girişimi de baltalıyor.

Çeşitli medya kuruluşları, özellikle de tabloid gazeteler, Nius ve Springer basını bu havayı daha da kızıştırıyor.

Sağcı eğilimlere boyun eğmek ve AfD'nin taleplerini yerine getirmek için yapılan bu rekabet sonuçsuz kalıyor. Şüpheye düşüldüğünde, seçimlerde sağcı orijinal tercih ediliyor.¹⁵

Sağcı pozisyonların benimsenmesi tüm partilerde görülmektedir, muhafazakâr partilerde daha güçlü, sol partilerde ise daha zayıftır.

Şansölye Olaf Scholz, “büyük çapta sınır dışı etmek”¹⁶ (Der Spiegel) istediğini, Christian Lindner ise mültecilere sağlanan yardımları önemli ölçüde kısıtlamak istediğini söyledi. Bündnis 90/ Yeşiller, 1990'larda olduğu gibi, sığınma hakkının daha da aşındırılmasını engellemek yerine, ılımlı da olsa milliyetçi duyguları yayıyor.

CDU/CSU'da özellikle Friedrich Merz ve CDU Genel Sekreteri Carsten Linne-mann mültecilere karşı bir atmosfer yaratıyor ve son çare olarak sınırların kapatılmasını talep ediyor. Jens Spahn, “gerektiğinde fiziksel güç kullanarak düzensiz göç hareketlerini durdurmak” istiyor.¹⁷

Sarah Wagenknecht, mültecilere yönelik politikanın önemli ölçüde sertleştirilmesini talep ediyor. Koruma statüsü olmayan reddedilmiş sığınmacılar artık nakdi yardım almamalı.¹⁸

Sol Parti'nin göç ve sığınma politikasındaki asıl gündemi, Thüringen eyaletinde Başbakan Bodo Ramelow yönetiminde büyük ölçüde uygulanmıyor. Aksine, Thüringen Federal Almanya'nın en kısıtlayıcı sınır dışı etme uygulamalarına sahip eyaletlerden biri ve bu nedenle sürekli eleştiriliyor.¹⁹

Almanya Federal Cumhuriyeti tarihinin bir dönüm noktası olan o gün, demokrasi için eşi benzeri görülmemiş bir kara gündü.²⁰ CDU ve CSU, AfD ve diğer partilerin oylarıyla Federal Meclis'te, Alman sınırlarında daha fazla geri çevirme ve daha tutarlı sınır dışı etme işlemlerini öngören göçmenlik önergesini kabul ettiler.

Mayıs 2025'te Federal İçişleri Bakanlığı, tüm eyalet sınırlarında sınır kontrollerini sıkılaştırdı ve koruma arayanların Federal Almanya Cumhuriyeti'ne eyalet sınırlarından girişlerinin engellenebileceğine dair bir talimat yayınladı. Bu sadece yasal olarak geçersiz olmakla kalmadı, aynı zamanda AfD'nin “yasadışı göç”e karşı “sınır koruması” talebinin temel gerekliliklerinden birini de yerine getirdi.

AfD'nin pozisyonlarının benimsenmesi ve kendi değerlerinin ve parti içeriğinin kısmen terk edilmesi, faşist partinin zayıflamasına yol açmadı, tam tersi bir sonuç elde edildi. Seçmenler kopya yerine orijinali tercih ettiler. 19 Ekim 2025'te yapılan son INSA anketinde AfD %27 ile rekor bir oy oranı elde etti ve CDU/CSU'nun önünde parti sıralamasında birinci sırada yer aldı.

Bunun yerine, tutarlı anti-faşizm, dayanışma ve insancılık ve özellikle de daha iyi bir politika, AfD ve diğer sağcı akımlarla mücadele etmek ve onları marjinalleştirmek için kilit noktalar. ■

5. Kaynakça

- Backes, U./Jesse, E.: Politischer Extremismus in der Bundesrepublik Deutschland (Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Siyasi Aşırılık), 3. baskı, Bonn 1993.
- Butterwegge, C.: Entwicklung, gegenwärtiger Stand und Perspektiven der Rechtsextremismusforschung (Aşırı Sağ Araştırmalarının Gelişimi, Mevcut Durumu ve Perspektifleri), Ders.:/Griese, B./Krüger, C. u.a.: Parlamentolardaki aşırı sağcılar, Opladen 1997, s. 9-53.
- Decker, O./Brähler, E. Kenardan merkeze. Almanya'da aşırı sağcı tutumlar ve bunları etkileyen faktörler. Friedrich Ebert Vakfı'nın BRD'de aşırı sağcı tutumların yaygınlığı ve bunları etkileyen faktörler üzerine yaptığı araştırma Leipzig 2006 ff.
- Gießelmann: B./Heun, R./Kerst, B./Suermann, L/Virchow, F. (Hrsg.): Aşırı sağcı mücadele terimleri el sözlüğü., Schwalbach 2015.
- Heitmeyer, W.: Alman koşulları. Bölüm 1., Frankfurt a. M. 2002 ff.
- Jaschke, H. - G. : Devlet kurumları ve aşırı sağcılık, Kowalsky, W. /Schröder, W. (Ed.): Aşırı sağcılık. Giriş ve araştırma bilançosu, Opladen 1997, s. 9-53.
- Lipset, S. M.: Der ‚Faschismus‘, die Linke, die Rechte und die Mitte, in: Nolte, E. (Hrsg.): Theorien über den Faschismus. 4. Auflage, Köln 1976, S. 449–491.
- Lenk, K.: Merkezin Sağında. İdeoloji Üzerine Çalışmalar: Aşırı Sağcılık, Nasyonal Sosyalizm, Muhafazakarlık, Baden-Baden 1994.
- Lohmann, H.-M. (Ed.): Merkezin Aşırılığı. Alman Ulusunun Sağcı Anlayışı, Frankfurt am Main 1994.
- Neugebauer, G.: Aşırılık-Sağcı Aşırılık-Solcu Aşırılık: Terimler, Araştırma Kavramları, Araştırma Soruları ve Araştırma Sonuçları Hakkında Bazı Notlar, içinde: Schubarth, W./Stöss, R. (Ed.): Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Sağcı Aşırılık. Bir Değerlendirme, Opladen 2001, s. 13-39.
- Pfeiffer, T.: Veri otoyolundaki sağcı aşırılıkçılar, (yayımlanmamış diploma tezi) 1996.
- Roth, K.H.: Tarih revizyonizmi. Totalitarizm teorisinin yeniden doğuşu, Hamburg 1999.
- Stöss, R.: Federal Almanya'da aşırı sağ. Gelişim-Sebepler-Karşı önlemler, Berlin 1996.
- İnternet kaynakları
- <https://www.migazin.de/2023/11/06/asyldebatte-in-der-kritik-wenn-wir-so-weiter-stimmung-machen-muss-man-mit-allem-rechnen/>.
- https://www.proasyl.de/pressemitteilung/asyldebatte-pro-asyl-warnt-vor-verlust-von-menschenrechtlichem-kompass/?gad_source=1&qclid=EAlaIqObChMIsaLWsl6UhwMVUj6DBx31mwlcEAAYASAAEgLB_Y_D_BwE.
- <https://www.wsws.org/de/articles/2016/04/29/thue-a29.html>.

- <https://www.tagesspiegel.de/politik/leistungen-fur-abgelehnte-asylbewerber-streichen-wagenknecht-fordert-harteren-kurs-in-der-fluchtlingpolitik-11369167.html>.
- <https://www.migazin.de/2023/11/21/populismus-mitte-die-dimension-rassismus-deutschland/>.
- <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/olaf-scholz-ueber-migration-es-kommen-zu-viele-a-2d86d2ac-e55a-4b8f-9766-c7060c2dc38a>.
- <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/migration-antrag-union-100.html>

Dipnotlar

- ¹ Thomas Pfeiffer hatta şöyle bir tespit yaptı: “Backes ve Jesse, Yeni Sağ'ın çevresine ait kişilerdir. Yeni Sağ'dan Rainer Zitelmann ile birlikte, ‘Geçmişin Gölgeleleri. Impulse zur Historisierung des Nationalsozialismus’ (Geçmişin Gölgeleleri. Nasyonal Sosyalizmin Tarihselleştirilmesine Yönelik İktikler) adlı derleme kitabı yayınladılar. Backes ve Jesse, Zitelmann'ın Welt gazetesi editörlüğünde eleştirilere maruz kaldığında, Zitelmann'a destek için bir dayanışma bildirisi imzalayanlar arasındaydı.” Bkz. Pfeiffer, T.: Rechtsextremisten auf dem Daten-Highway (Yayınlanmamış diploma tezi) 1996, s. 21.
- ² Backes, U./Jesse, E.: Politischer Extremismus in der Bundesrepublik Deutschland, 3. Auflage, Bonn 1993, s. 40.
- ³ agy., s. 30 ve devamı.
- ⁴ agy., s. 40.
- ⁵ Stöss, R.: Die extreme Rechte in der Bundesrepublik. Entwicklung-Ursachen-Gegenmaßnahmen, Berlin 1996, s. 18.
- ⁶ Roth, K.H.: Geschichtsrevisionismus. Die Wiedergeburt der Totalitarismustheorie, Hamburg 1999, s. 20.
- ⁷ Butterwegge, C.: Entwicklung, gegenwärtiger Stand und Perspektiven der Rechtsextremismusforschung, in: Ders./Griese, B./Krüger, C. u.a.: Rechtsextremisten in Parlamenten, Opladen 1997, s. 9-53, burada s. 28.8.
- ⁸ Jaschke, H.-G.: Staatliche Institutionen und Rechtsextremismus, in: Kowalsky, W./Schröder, W. (Hrsg.): Rechtsextremismus. Einführung und Forschungsbilanz, Opladen 1997, s. 9-53, burada s. 28.
- ⁹ Lipset, S. M.: Der ‚Faschismus‘, die Linke, die Rechte und die Mitte, in: Nolte, E. (Hrsg.): Theorien über den Faschismus. 4. Auflage, Köln 1976, S. 449–491.
- ¹⁰ Lohmann, H. - M. (Hrsg.): Extremismus der Mitte. Vom rechten Verständnis deutscher Nation, Frankfurt am Main 1994.
- ¹¹ Lenk, K.: Rechts, wo die Mitte ist. Studien zur Ideologie: Rechtsextremismus, Nationalsozialismus, Konservatismus, Baden-Baden 1994.
- ¹² Deutsche Zustände. Folge 1., Frankfurt a. M. 2002 ff.
- ¹³ Decker, O./Brähler, E.: Vom Rand zur Mitte. Rechtsextreme Einstellungen und ihre Einflussfaktoren in Deutschland. Studie der Friedrich Ebert Stiftung zur Verbreitung und den Einflussfaktoren rechtsextremer Einstellungen in der BRD, Leipzig 2006 ff.
- ¹⁴ <https://www.migazin.de/2023/11/06/asyldebatte-in-der-kritik-wenn-wir-so-weiter-stimmung-machen-muss-man-mit-allem-rechnen/>.
- ¹⁵ <https://www.migazin.de/2023/11/21/populismus-mitte-die-dimension-rassismus-deutschland/>.
- ¹⁶ <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/olaf-scholz-ueber-migration-es-kommen-zu-viele-a-2d86d2ac-e55a-4b8f-9766-c7060c2dc38a>.
- ¹⁷ <https://www.migazin.de/2023/11/21/populismus-mitte-die-dimension-rassismus-deutschland/>.
- ¹⁸ <https://www.tagesspiegel.de/politik/leistungen-fur-abgelehnte-asylbewerber-streichen-wagenknecht-fordert-harteren-kurs-in-der-fluchtlingpolitik-11369167.html>.
- ¹⁹ <https://www.wsws.org/de/articles/2016/04/29/thue-a29.html>.
- ²⁰ <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/migration-antrag-union-100.html>

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Michael Klundt

“Soykırımı Yeniden Büyük Yap” için barış ödülü mü?

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

Soğuk Savaş'ın sona erdiği dönemler ne güzeldi. 23 Nisan 1989 tarihli 'SPIEGEL' dergisi, “Biz Avrupalılardan kendimizi feda etmemiz isteniyor” başlığı altında şu doğru haberi verdi: "NATO'nun 1989'daki 'Wintex-Cimex' tatbikatı senaryosu, Bonn'daki koalisyon politikacılarını korkuttu. Amerikalılar, Orta Avrupa'da 17 adet nükleer silah kullanmak istiyorlardı, ancak Sovyetler Birliği'nin misillemesinden korktukları için onu büyük ölçüde hedefe koymuyordu. Şimdi, Bakanlar Genscher ve Stoltenberg bu hafta başında Washington'da, Moskova ile NATO'nun kısa menzilli nükleer füzeleri hakkında da mümkün olan en kısa sürede müzakere edilmesini talep edecekler“ (Kaynak: SPIEGEL 17/1989, 23.4.1989). 1989'da bu, Alman hükümet politikacılarının protestosuna yol açtı, çünkü kimin feda edileceğini anladılar – 2022'deki sözde dönüm noktasından bu yana, bu durumun tüm Alman hükümet partileri tarafından doğrudan veya dolaylı olarak propagandası yapılıyor ve talep ediliyor (bkz. Nord Stream saldırısı; <https://www.nachdenkseiten.de/?p=140908>). Saldırı silahlarıyla silahlılaşma ve parlamentoyu atlayarak alınan, 2026'dan itibaren Almanya'da ABD orta menzilli füzelerinin konuşlandırılması kararı, tüm den bölgeleri hedef haline getirmektedir. Emekli Albay Wolfgang Richter'in Friedrich Ebert Vakfı için hazırladığı rapor bunu

göstermektedir (bkz. Richter, Wolfgang (2024): Almanya'da ABD orta menzilli füzelerinin konuşlandırılması. Kavramsal arka plan ve Avrupa güvenliği için sonuçları, s. 1-15, içinde: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/wien/21371.pdf>, s. 14). Ancak bunu eleştirmek, elbette Kremlin propagandası ve Rusya yanlısı “dezenformasyon”dur.

Savaş korkusu bir “hastalık” mı?

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, Ukrayna savaşının genişlemesine karşı istediği kadar uyarıda bulunabilir: “Korkarım ki dünya daha büyük bir savaşa uyuklar halde değil, gözleri açık bir şekilde doğruca ilerliyor.” (Genel Sekreter'in Genel Kurul'u 2023 Öncelikleri Hakkında Bilgilendirmesi un.org, 06.02.2023) Tarihi Sönke Neitzel bile 2023'te hâlâ emindi: “Zelensky'nin amacı NATO'yu bu savaşa çekmek” (stern.de, 27.01.2023). Ancak gerçek Alman bilim adamları her zaman daha iyisini bilir. Kiel Üniversitesi Güvenlik Politikası Enstitüsü Müdürü Joachim Krause, iki yıl önce NATO ülkelerinin öngörülebilir bir gelecekte Ukrayna'ya savaş uçakları tedarik edeceğini tahmin etmişti. Bu açıdan bakıldığında, “tırmandırma fobisi” değil, “tırmandırma hazırlığı” gerekli olduğunu açıklıyor Krause, ki kendisi aynı zamanda Federal Güvenlik Politikası Akademisi'nin danışma kurulu üyesi, yani federal hükümetin askeri politika strateji merkezinin bir parçası.

“Almanlar, tırmandırma fobisi olarak adlandırılacak bir hastalıktan muzdarip” (Joachim Krause: “Tırman-

dırma fobisi – bir Alman hastalığı”, FAZ, 07.02.2023) Krause'nin “tırmandırma fobisi” olarak nitelendirdiği Ukrayna savaşının tırmanmasından duyulan korku, tüm savaş propagandasına rağmen Alman halkı arasında yaygın. Ekim 2022'de yapılan bir ankette, nüfusun yüzde 59'unun Üçüncü Dünya Savaşı'ndan korktuğu ortaya çıktı. O dönemde, aylık ortalama geliri 4000 avro veya daha fazla olan kişilerde ve Bündnis 90/Yeşiller Partisi seçmenlerinde (bkz. focus.de, 21.10.2022) dünya savaş korkusu en düşük düzeydeydi.

1945 yılında Albert Einstein ve diğer atom fizikçileri tarafından kurulan “Bulletin of the Atomic Scientists” (Atom Bilimcileri Bülteni), ünlü kıyamet saatini kısa süre önce gece yarısından 89 saniye öncesine ayarladı. Bu, çeşitli Nobel ödüllü bilim adamlarının da desteklediği enstitünün şimdiye kadar bildirdiği en düşük değer. Bilim adamlarına göre, tüm yıkıcı sonuçlarıyla birlikte nükleer bir çatışma tehlikesi hiç bu kadar büyük olmamıştı (<https://thebulletin.org/doomsday-clock/current-time/>).

Aslında bu da, Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un Ekim 2025'te güvenlik ve saldırmazlık anlaşmaları hakkında görüşme teklifini kabul etmek için bir kez daha iyi bir neden olabilirdi (bkz. <https://www.nachdenkseiten.de/?p=141340>).

İnsan olarak, bilimsel testlere dayalı- mütevazı imkânlar çerçevesinde – giderek daha belirgin hale gelen gerçeğe aslında inanmak istemiyoruz. Buna göre, son derece tehlikeli bir duruma düştük. Kuşkusuz, 1914 yazıyla bazı pa-

ralellikler var ve Karl Kraus'un “İnsanlığın Son Günleri” kitabındaki çeşitli betimlemeleri okuyanlar, bazen kendilerini ortalama bir Inforadio, ARD veya ZDF haber veya tartışma programının ortasında buluyorlar. Ancak, birçok yayın yönetimi ve partide görülen benzer tek taraflı savaş yeterliliği gevezelikleri ve sonsuz düşman imajlarının ötesinde, günümüzde çok daha yüksek bir yıkım potansiyeli kendini gösteriyor. Bu özel durum, görevdeki yöneticiler tarafından sistematik olarak göz ardı ediliyor gibi görünüyor, oysa ettikleri yemin Ukrayna'yı silahlarla doldurmak değil, “seçmenlerim ne derse desin” (Baerbock) “Rusya'ya karşı savaşmak” değil, “Alman halkını zarardan korumak” (Anayasa) olduğunu söylüyor. Tüm nükleer güçler savaşa girmek niyetinde olmasa bile, (teknik) yanlış yorumlamalar ve zincirleme tepkiler nedeniyle birkaç dakika içinde bir nükleer savaş felaketi yaşanabilir (bkz. Annie Jacobsen: 72 Minuten bis zur Vernichtung: Atomkrieg – ein Szenario, Heyne Verlag, München 2024).

Eski bir barış partisinin eski dışişleri bakanı Joseph Fischer, Almanları, açıkça aşağılayıcı bir niyetle, topluca “yapısal pasifistler” olarak nitelendiriyor ve bu tutumu acilen “gözden geçirmeyi” talep ediyor (Welt.de, 22.10.2025). 6 Nisan 2025'te ARD gazetecisi Caren Miosga, aynı adlı programı için eski Yeşiller Partisi Dışişleri Bakanı Joseph Fischer

ile bir röportaj yaptı. Miosga, “Pasifizm bizim DNA'mızda var” dedikten sonra, eski 68 kuşağı üyesine şu soruyu sordu: “Bu kodu nasıl daha hızlı silebiliriz?” Eski barış partisinin eski temsilcisi buna şöyle cevap verdi: “Bu bir gecede olmaz, ama daha önce oldu: 1950'lerde”. Fischer şöyle devam etti: “Mevcut tehdit ile bu yeniden mümkün olacak. Y yapmak zorundayız” (Alıntı: Berliner Zeitung, 7.4.2025). Ah evet, ne güzel zamanlardı: 50'li yıllar. Eski Naziler gizli servisler ve ordu kurdular, her şeyin suçlusu Ruslardı, okullar ve üniversiteler, yargı sistemi, ama aynı zamanda hastaneler, kiliseler ve idareler de kahramanca NSDAP (Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi, PoliTeknik'in notu) üyeleriyle doluydu, yeniden silahlanmaya karar verdiler, komünistleri yasakladılar – harika.

Ama hepimiz zamana ayak uydurmalıyız. Bay Trump'ın tek güzel yanı, acımasız dürüstlüğüdür. Dünyanın en güçlü politikacısı, başını çok meşgul eden işlerle uğraşıyor. Bu durumda, bazı şeyler karışabilir. Özellikle de bir sonraki golf maçına yoğunlaşmak zorunda olduğunda. O zaman “Rus” Alaska'sına uçup Putin ile görüşürsünüz ya da Japonya başbakanına “Bay Japonya” dersiniz, çünkü adı kulağa çok karmaşık geliyordur. İngilizce konuşulan Afrika ülkesi Liberya'nın başkanını “iyi İngilizcesi” için översiniz, sonra da ABD'nin güneyindeki ülkeleri ırkçı bir şekilde “Shithole Countries” olarak nitelendirirsiniz. Kendi sözlerine bakılırsa Azerbaycan ile “Arnavutluk” arasında olmayan bir çatışmayı bile çözen kişiydi o. Zavallı Amerikan halkı, yozlaşmış Demokratlardan o kadar umutsuz ve aynı zamanda o kadar aptallaşmış ya da vahşileşmiş olmalı ki, bu evrensel dehayı ve milyarder koruyucu azizi seçmişler. Ama kim bilir, belki de Mamdani ve New Yorklular güç dengelerini yeniden değiştireceklerdir.

O zamana kadar eğitim sadece zarar verir – servet ve güç inşa etmek çok daha iyidir. Çünkü kim, mafya ve tekeli sermaye tarzında klasik haraç kesmenin tüm kriterlerini küresel ölçekte yerine getiriyor? Cinayet Amerika, Macky Messer'i çok kısındırıyor. NATO ve AB ülkelerinden gelen ve makata kaçan kadın ve erkek yalakalar bile, Hollywood'un ortalama bir mafya filmindeki Al Capone ve arkadaşlarının iğrenç sızlanan yardımcıları gibi davranıyor. Ve orada olduğu gibi, onları sokak köpekleri gibi çamurun içine tekliyor ve sonra “baba” olarak ayakta balarını ve kıcını yalıyor. Ndrangheta, Camorrha ve diğer mafya örgütleri gibi gerçek suç çeteleri kıskançlıktan neredeyse çatlıyor. Terörün babası, insancıl Küba'yı terör listesine ekliyor. Uyuşturucu baronu, ABD'nin kontrolündeki uyuşturucu ticareti için Venezuela ve Kolombiya'yı tehdit ediyor. Darbeci popülist, Brezilya'yı hukukun üstünlüğü nedeniyle cezalandırıyor ve Güney Afrika ve Nijerya'da “beyazlar” veya “Hristiyanlar” a yönelik soykırımlar uyduruyor. Ve Blackrock Cumhuriyeti Almanya'dan kuyruk sallayan dostuyla birlikte Netanyahu'ya “Riviera”da soykırım yapmasında yardım ediyor. Soykırımı yeniden büyük yap. Ne güzel!

Bu topyekün delilik karşısında, neredeyse her şey yeniden anlam kazanıyor. NATO, “Westfalya Barış Ödülü”nü alıyor. En saldırgan emperyalist devletin savunma bakanlığı, haklı olarak yeniden “savaş bakanlığı” adını alıyor. Avrupa'da vasallar, yeni dil düzenlemesinin içeriksel kurallarına çoktan uyum sağladılar. Sadece bazen eski terimler rahatsızlık verebiliyor. Tabii ki, aslında “Nobel Barış Ödülü” değil, “Nobel Savaş Ödülü” denmesi gerekir. Sonuçta, 2025 yılının ödül sahibi, ABD'nin petrol zengini ülkesi Venezuela'ya saldırı savaşı başlatmasını ısrarla talep ediyor (bkz. <https://seniora.org/wunsch-nach-frieden/der-wunsch-nach-frieden/vergiss-nicht-corina>). Başka yerlerde böyle bir şey muhtemelen vatana ihanet olarak adlandırılır ve en ağır cezayla cezalandırılır.

Ancak neredeyse herkes buna alıştı: AB Sakharov Ödülü'nün düzenli olarak

nün verdiği sözde Barış Ödülü'nde de, yıllardır Rus düşmanlığı ve savaş kışkırtması bir engel teşkil etmiyor, aksine jüri tarafından “barış” ödülüne layık görülmelerinde belirleyici bir etmen oluyor (bkz. <https://www.nachdenkseiten.de/?p=140937>).

Ve 2025 Nobel Barış Ödülü Komitesi – yukarıda belirtildiği gibi – Venezuela'dan açıkça aşırı sağcı bir savaş kışkırtıcısını seçti. Çok şık. Ne yazık ki, Bay Trump henüz bu ödülü alamadı, ancak ABD'nin Venezuela'yı işgal etmesini açıkça talep eden bir destekçisinin alması da azımsanamaz. Ayrıca o, ödülünü Donald Trump'a adadı. Nobel Barış Komitesi'nin barış kavramı ise biraz tuhaf görünüyor.

Aslında Nazi döneminden sonra, insanları hayvanlarla eşit tutmamak konusunda bir anlaşma yapılmıştı. Bu, çocukları hariç, neredeyse tüm sosyal gruplar için mizah sektöründe de

9 TEMMUZ 1944 TARİHLİ MAKALENİN BAŞLIĞI “HER ZAMANKİ GİBİ SAVAŞ İÇİN YETKİN” İDİ. SEKİZ YIL ÖNCE, ADOLF HİTLER 1936 TARİHLİ SÖZDE DÖRT YILLIK PLAN'DA “ALMAN EKONOMİSİ DÖRT YIL İÇİNDE SAVAŞA HAZIR HALE GELMELİDİR” DEMİŞTİ.

sadece Rusya veya Beyaz Rusya'daki insan hakları savunucuları veya insan haklarına odaklanması artık doğal görünüyor. Neden bir Avrupa insan hakları ödülü, koronadan bu yana AB'nin etki alanındaki insan hakları ihlalleri, temel hakların kısıtlanması, seçim manipülasyonları ve diğer konularla ilgilensin ki? Kim bunu umursar ki? O zaman polisler saldırmış veya kendi devletlerinin bütünlüğüne karşı vatana ihanet etmiş mahkumları alkışlamak daha iyidir. Ve böylece, 2025 yılı ödül sahipleri, elbette tahmin edilebileceği gibi, Gürcistan'da (2024/25'te başarısız rejim değişikliği) ve Belarus'ta (yıllardır başarısız rejim değişiklikleri) hapishanede yatan mahkumları bırakılmış Alman gazeteciler (Red Media, Anti-Spiegel vb. bkz. <https://www.nachdenkseiten.de/?p=139878>) ya da Romanya veya Moldova'da tutuklanan veya yasaklanan muhalefet politikacıları değildi. Ve kesinlikle Julian Assange ve Edward Snowden de değildi. Yoksa nereye varırdık?

Alman kitapçılık sektörünün “savaş ödülü” mü?

Son yıllarda, işgal veya soykırım eleştirisi nedeniyle “antisemitizm” ile suçlanan kişilerin kısa sürede iptal edilen ve geri çekilen tüm etkinlikleri, ödülleri, takdirleri ve davetlerini saymak isteseydik, bu liste hiç bitmezdi.

(bkz. <https://www.jungewelt.de/artikel/510856.propaganda-das-h%C3%B6hnische-lachen-der-islamisten.html?sstr=ve> ve <https://www.jungewelt.de/artikel/510306.antisemitismus-demokratieabbau-mit-gutem-gewissen.html>)

Tersine, soykırımı inkâr edenler, savaşta hafife alanlar ve savaşın suç ortakları sadece giderek daha fazla saygı görmekle kalmıyor, aynı zamanda barışla ilgili ödüllere de giderek daha sık aday gösteriliyor. Alman kitapçılık sektörü

geçerli olmalıdır. Çünkü Almanya'da koronavirus döneminde çocukları (veba döneminde) “fareler”e benzeten gazeteci Böhmermann, halkı kışkırtmaktan savcılık tarafından sabah ziyaret edilmedi, aksine Grimme Ödülü'nü aldı (bkz. <https://www.nachdenkseiten.de/?p=128066>; <https://www.welt.de/vermischtes/article236565051/Jan-Boehmermann-Kinder-sind-schlimmer-als-Aluhut-Traeger.html>; <https://www.tagesschau.de/kultur/grimme-preise-105.html>).

Bundan önce, Nazi Bakanı Dr. Joseph Goebbels'in Alman haftalık gazetesi “Das Reich”ta bir makalesi yayınlanmıştı. 9 Temmuz 1944 tarihli makalenin başlığı “Her zamanki gibi savaş için yetkin” idi. Sekiz yıl önce, Adolf Hitler 1936 tarihli sözde Dört Yıllık Plan'da “Alman ekonomisi dört yıl içinde savaşa hazır hale gelmelidir” demişti. “Her şey Almanya'nın savaş amacıyla yetkinleşmesi için” diye bağırırlar (SA 1933; AFD politikacı Höcke 2023) mahkemeye çıkarılırken, “Her şeyi Almanya'nın savaşa hazır olması için” diye bağırırlar televizyona çıkıyor ve bakanlar kuruluna alınıyor.. Bunu bir çocuğa demokratik eğitim açısından açıklayın bakalım.

“Volkssturm”dan “Oma Courage” a ve Korczak Ödülü'ne mi?

Ancak Nazi borçları, burjuva kesimde moda gibi görünüyor. Sözümona Volkssturm, 1944/45'te Nazilerin son seferberliği idi ve savaşın bitmesine kısa bir süre kala yaşlılar ve çocuklar, müttefik askerlere karşı “kahramanca ölüm” için zorla askere alındı. Bunu benimseyenlerin tuhaf bir mizah anlayışı var. Marie-Agnes Strack-Zimmermann, 16 Şubat 2019 tarihli Heute Show'da muhtemelen hiciv amaçlı olarak şöyle haykırdı: “Ben Volkssturm için uygunum... Ruslar, dikkatli olun!” (Heute Show, 16.2.2019). Strack-Zimmermann'ın “Volkssturm”una, Pistorius'un “savaş için

yetkinleşme”sinde olduğu kadar az tepki gösterilmesi dikkat çekicidir. Almanya'da bazı Nazi imalarına karşı çok büyük bir hoşgörü olduğu açıktır.

Bertolt Brecht'in “Cesaret Ana'nın Çocukları” adlı tiyatro oyununda kimse akıllanmıyor; sadece engelli bir çocuk öğreniyor ve davul çalarak 30 Yıl Savaşları'nda Halle'nin sivil halkını kurtarıyor – ve bunun için askerler tarafından öldürülüyor. Annesi “Cesaret Ana”, küçük bir tüccar olarak 30 Yıl Savaşları'ndan yararlanmaya çalışır ve yavaş yavaş tüm çocuklarını savaşta kaybeder, ancak dersini almaz. 2024 AB Parlamentosu seçim kampanyasında, FDP'li politikacı Marie-Agnes Strack-Zimmermann devasa afişlerde “Cesaret Nene” olarak sahneye çıktı. Ayrıca Avusturya televizyon kanalı ORF'de Putin'in “yüz milyonlarca insanı” öldürdüğünü ve Ukrayna'nın buğdayıyla “70 milyar insanı” beslediğini iddia etti (dünya nüfusu yaklaşık 8 milyar iken; ORF.at, 23.3.2025; bkz. <https://www.nachdenkseiten.de/?p=130845>).

Böyle bir “Volkssturm” mizahı ve zihinsel sefillik karşısında, aslında tek eksik olan bir ödüldü. Ancak profesyonel hicivciler bile bu kadar hayal gücü sahibi değildi: O, sağcı-otoriter bir silah lobicisi olarak, barış, reform ve demokrasi eğitimcisi Janusz Korczak'ın adını taşıyan 2025 Janusz Korczak Ödülü'nü aldı. Ve sanki bu yaşanmış hiciv yetmezmiş gibi, ödülün övgüsünü akademik unvanı olan başka bir silah lobicisi yaptı. FDP'li politikacı, tutkulu bir Rus düşmanı ve “Volkssturm” hayranı Marie-Agnes Strack-Zimmermann, 2025 yılında Münih Janusz Korczak Derneği'nden eğitimcinin adını taşıyan ödülü aldı ve Federal Ordu Üniversitesi'nden militarist Carlo Masala gerçekten de onun için övgü konuşmasını yaptı. Şimdi sorulabilir ki, Janusz Korczak'ın entelektüel ve gerçek mirası hakkında en ufak bir endişe duymadan böyle bir ödül töreni düzenleyen Janusz Korczak Derneği ne tür bir dernek olabilir? Achim Bernhard bunu Janusz Korczak'ın hayatının eseriyle alay etmek olarak nitelendirdi (bkz. <https://politechnik.de/preis-fuer-menschlichkeit-oder-verhoehnung-des-lebenswerkes-janusz-korczaks-armin-bernhard/>).

En azından, bu ödül törenlerinin neredeyse tamamının, 2022'de ilan edilen sözde “dönüm noktası”ndan bu yana Alman entelektüel dünyasının bilişsel-zihinsel durumunun bir göstergesi olarak yorumlanabileceği açıktır. Düşman yine doğuda duruyor. Daha az önce yıkılmış ve yerle bir olmuştu, ama şimdi Brandenburg Kapısı'nın neredeyse önüne yetişmek üzere. Yani: Hayır, düşman kadar adil ki, 2029'a kadar NATO'nun silahlanmasını bekleyecek ve sonra saldırarak. Yıllardır tamamen mantık dışı ve sorumsuz NATO söylemlerini sorgulayan herkesin, “Rus saldırgan” ile bağlantılı olduğundan şüpheleniliyor.

Oysa oldukça açık bir şekilde görülebilir ki: Tehlike dışarıdan değil, yukarıdan geliyor. “Doğu'daki düşman” değil, iktidardakiler ve onların hükümeti, silahlanma ve sosyal kesintilerle halkın ve özellikle çocukların hayatını tehdit ediyor.

■

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Peter Rödler

Yas tutma hakkı ve görevi

"ÇÜNKÜ BU KANUN BUGÜNÜN KANUNU VE
SALT DÜN İÇİN GEÇERLİ DEĞİLDİR.
BU KANUN EZELDEN BERİ VARDIR; KÖKENİ BİLİNMEZ!
BİR ÖLÜMLÜNÜN BUYRUĞUNDAN KORKARAK
TANRILARA KARŞI SUÇ İŞLEMENİ İSTEMEDİM"
(SOFOKLES 1781, S. 189)

Antigone, Kral Kreon'un Polyneikes'in cenaze törenini yasaklamasına karşı, çok daha eski ve bu nedenle onun için çok daha temel olan *doğa hukuku*nu, kardeşini gömmek için kullanır. *Ölen kişiye bir yer vermek*, anısını yaşatmak için bu hak iddiası, yas tutma hakkı korunmuş ve böylece *'eski zamanlardan beri'* geçerli olmuştur. İnsanların temel kültürel doğası hakkındaki bilginin (vicdanın) güvenliğinden hareketle, geçici dünyevi iktidarın formalitesine karşı yapılan eylemi betimleyen bu öğretici anlatı, yas tutmayı ve bunun koşullarını bir insan hakkı olarak gösterir.

Bu nedenle, "yas tutma"nın ve koşullarının ne olduğu sorusunu aşağıda ele almaya çalışacağım. Bununla birlikte, 'yas'ın kültürel anlamının evrenselliği, bireysel yasin ötesine geçmeyi ve yasin önleyici veya onu mümkün kılan çevresel koşullarla olan ilişkisini anlamayı gerektirir.

Aslında, Batı kültüründe 'yas tutma hakkı', antidepresanların ortaya çıkmasıyla ortadan kaldırılmıştır. Bu nedenle, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı, Beşinci Baskı'da da (DSM-5) bir ölüm ve uzun süren ağır yas durumunda antidepresanlarla tedavi önerilmektedir (DSM-5 2013, s. 155). Ancak aynı zamanda, yasin ifade biçiminin ve yasin yaşanışının yas tutan kişinin kültürüne bağlı olduğu da belirtilmektedir.

Bu nedenle, birçok kültürde, yasin bu hızlı biyoteknik üstesinden gelme yönteminin yerine, bir yas yılı vardır; bu, örneğin önemli kararların alınmaması gereken, tanınan – kısmen de talep edilen – bir ara dönemdir. Ya da Bali'de olduğu gibi, bir yıl boyunca uygun ortak ritüellerle eşlik edilir ve sonunda ölen kişinin külleri birlikte yine denize bırakılır.

Peki, yas nedir ve bugünün çeşitli krizleri, savaşları ve felaketleriyle ne ilgisi vardır?

Freimüller (2011), Mischlerlich'in "yas tutamama" (Mischerlich ve Mischlerlich 1998) kavramına atıfta bulunarak, *"halk topluluğundan veda etmeyi başaramamak"*tan söz eder. Burada söz konusu olan bireysel yas ve onun yaşanması ve üstesinden gelinmesi değil, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tarihinin farkına varmayı reddeden bir kolektif, bir etnik gruptur – Alman halkı kendisidir. Ancak burada, bireysel yas için de geçerli olan, ancak orada aynı şekilde görünmeyen bir yas yönü ortaya çıkmaktadır:

"Yas", az çok uzun zaman önce yaşanan varoluşsal bir yaşanmışlığı algılayan, yorumlayan ve sınıflandıran bir deneyim gibi görünmektedir.

Ancak böyle bir psikolojik "yaranın iz bırakması" süreciyle, *yeni* deneyim ve eylem biçimleriyle gerçek bir *hayata*

devam etme mümkün olur. Bu, kayıpları – önemli insanların ölümü, hatta boşanmalar – ama aynı zamanda savaş durumlarında veya işkence sırasında yaşanan travmatik deneyimleri de ilgilendirir.

Bu başarılamazsa veya engellenirse, travmayı sonsuza dek sürdüren kalıcı basmakalıplar ve gerçekliğin sapkınlıkları ortaya çıkar. Bunun bir örneği, David Becker'in (1992) Pinochet'nin Şili'sinde işkence mağdurlarıyla yaptığı terapötik deneyimlerine dayanan "Ohne Hass keine Versöhnung" (Nefret Olmadan Uzlaşma Olmaz) adlı kitabıdır. Burada işkencenin – üzerinde durulduğunda – nasıl devam ettiği ve neredeyse ürkütücü etkileri olduğu çok net bir şekilde ortaya çıkıyor. Becker, işkenceye maruz kalan ve hayatta kalan bir çifti anlatıyor¹; işkenceci daha sonra ailenin aile hekimi oluyor. Bireysel bağlamda işlenmemiş bir travmanın kalıcı hale geldiğine dair bu işaret, sözü edilen kolektifler için de geçerlidir!

Burada öncelikle, doğal afetler (depremler...) dışında, her zaman farklı kolektifler arasındaki varoluşsal çatışmalar söz konusu olduğunu ve failler ile mağdurlar sorununun, Almanya'nın sistematik olarak Avrupa'yı işgal etmesiyle, Polonya baskını ile başlayan İkinci Dünya Savaşı travmasında olduğu kadar net bir şekilde belirlenemediğini anlamak önemlidir. Bu savaş özellikle de "Yahudiler" ve "Doğu'daki alt sınıf insanları" – adeta çift Holokost olarak – hedef almıştır. O savaş nedeniyle 6 milyon Yahudi kurbanla bu etnik grubun üçte biri yok edilmiştir. Doğu'daki 'alt sınıf insanlara' karşı yaşam alanı mücadelesinde, sadece Rusya'da 24 milyon sivil yok edildi, bunların arasında – ve planlandığı gibi² – Leningrad'da 750.000 kişinin öldüğü açlık da vardı.

Burada failler ve mağdurlar için aynı şekilde yas tutma gerekliliği söz konusudur, ancak faillerin yas tutması mağdurların yas tutmasının ön koşuludur. Faillerin 'yas tutması', onların suçunu fark etmelerini sağlar ve ancak bu şekilde bu travmatik olayın ötesinde olayın **gerçek** bir şekilde işlenmesi mümkün olur. Mağdurları mağdur olarak görmezden gelmek, onların kendi gerçek varlıklarını fark etmelerini engeller, hatta aşırı durumlarda (Becker'in örneği) gerçekliği tamamen tersine çevirir. Bu, 'yas tutma hakkı'nın esasen, kendilerini mağdur olarak algılamalarını mümkün

kılmak olduğu anlamına gelir: Kendi kendine yardım grupları, uygun ritüelleştirilmiş eylemler, sadaka niteliğinde olmayan dayanışma ve en iyisi, faillerin yas sürecinde suçlarını kabul etmesi yoluyla. *Böylesi bir bilinçli süreçten kaynaklanan* telafi eylemleri, 'ceza' ya da 'suçun affedilmesi' anlamına gelmez, ancak faillerin ve mağdurların kabulü yoluyla olayın işlenmesine yardımcı olur ve böylece belki de ortak bir sosyal alanın ilk filizleri ortaya çıkabilir.

Willi Brandt'ın 7 Aralık 1970'te Varşova'da diz çökmesi, Alman suçunun ve dolayısıyla mağdurların gerçekliğinin kabul edilmesi, tüm Doğu Politikası'nı – yakınlaşma yoluyla değişim – mümkün kılan şeydi.

Bu bağlantıların burada böyle bir açıklıkla anlatılması, İkinci Dünya Savaşı'nın benzersizliği ve 'Mein Kampf' kitabına kadar uzanan ayrıntılı ve iyi belgelenmiş hazırlıklarına bağlıdır. Savaş biçimini alan çatışmalarda failler ve mağdurlar arasında bu kadar net bir ayırım yapmak, genellikle karşılıklı çıkarların iç içe geçmesi nedeniyle mümkün değildir. Buna ek olarak, Kluge'nin çok etkileyici bir şekilde tanımladığı bir etki daha devreye girmektedir:

1977: *"Zulmün belirli bir noktaya gelindiğinde, onu kimin başlattığı artık önemli değildir. Sadece durdurulması gerekir!"* (Kluge ve Weinmann 2008, s. 46) ve

1982: *"Yukarıdaki birilerinin, sıradan bir savaşın yok etme savaşına dönüşmesini engelleyebileceği yalamı vardır."* (Kluge ve Weinmann 2008, s. 57)

Dolayısıyla genel olarak bir çatışmanın sonsuza kadar sürmemesi için, gerçek bir yas sürecinde, kendi payınıza düşen sorumluluğun (suçun) farkına varmak ve *rakibe bu farkına varma süreci-ne girmesine izin vermek (!)* gerekir.

"Gerçek" yas süreciyle kastedilen, suçluların (her iki tarafın) suç payının gerçekten bir süreç içinde, yani uzun bir süre boyunca farkına varması ve böylece karşı tarafla yeni bir arada yaşama olasılıklarının ortaya çıkmasıdır.

Sahte yas süreçleri talep edilir veya zorla oluşturulur, bunun bir örneği Doğu Almanya'da ve ayrıca Batı Almanya'da da görülmüştür. Bunlar yüzeysel olarak suçun kabul edilmesi yönündeki – haklı! – talebe uyum sağlamaya yol açmış olsa da, bir yas süreci **OLMADAN** (yani suçun farkındalığının gerçek anlamda içselleştirilmemesi du-

rumunda) sembolik olarak sapkın veya çok az sürdürülebilir sonuçlara yol açmıştır.

Böylece, Almanya'da İkinci Dünya Savaşı sonrası kuşak bile, *bu muhakemeyi* (!) reddetme sürecine dahil oldu – tabii ki, bu konuda sessiz kalan ebeveyn kuşağının biçimsel saldırganlığı da buna katkıda bulundu! Batı'da bu, suçun, '68 hareketi tarafından – eylemlerin canavarlığı nedeniyle 'üstesinden gelme' istemi tetiklenmiştir – ebeveyn kuşağının suçu olarak görülmesiyle ve böylece kendilerini o dönemden önceki herhangi bir payı üstlenmekten kurtulmakta yansısını bulmuştur. Sonuçta, sadece ebeveynlerin değer sistemi altüst edildi ve yeni değerlerin, önceki yöntemlerle değil, ama çoğu zaman *totaliter* bir şekilde temsil edildiği, her iki tarafta da sonuçta bir muhakeme değil, sadece sembolik olarak *tam* bir üstesinden gelme olduğu açığa çıkmadı:

• Ebeveynler: Son noktayı koymak!

• Savaş sonrası kuşak:

Suçlular ebeveynlerdi!

Savaş sonrası kuşağın İkinci Dünya Savaşı'na olan bu ilgisinin ne kadar sürdürülebilir olmadığı, bugün bu neslin hükümet sorumluluğunda bir dönüm noktası (Olaf Scholz) gerçekleştirmesi, Almanya'yı siyasi olarak Soğuk Savaş'ın başlangıcı (1947 - 1956), McCarthy'nin kışkırtmaları ve Federal Almanya Cumhuriyeti'nin yeniden silahlanma dönemine geri döndürmesiyle ortaya çıkıyor. Politikacıların Bahr ve Brandt döneminin "yakınlaşma yoluyla değişim" politikasından "utanmaları" gerektiği fikri, iki Almanya'nın yeniden birleşmesinin, her iki tarafın da savaşa başvurmadan çatışmayı başarıyla çözdüğü tek tarihsel örnek olduğu düşünüldüğünde, tam anlamıyla grotesktir.

Buna karşın, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, "demokrasi ve özgürlük" bayrağı altında, Batı'nın anlayışı doğrultusunda "kurallara dayalı bir düzen"i küresel olarak dayatmaya çalışan tüm savaşlar, sonuçta HER ZAMAN ülkelerin tamamen tahrip olmasına (ayrıca parça tesirli bombalar ve zayıflatılmış uranyum içeren mühimmat kalıntıları nedeniyle), yüz binlerce ölü ve yaralıya yol açmış ve "en iyi durumda" yeni – artık Batı odaklı – diktatörlükler veya tamamen istikrarsız "başarısız devletler" yaratmıştır. Bunu savaş kabiliyetinin temeli haline getirmek ve şimdi NATO içinde NATO'nun çıkarlarını (veya ABD'nin çıkarlarını?) Pasifik'e kadar temsil etmek, Anayasa'nın 24. maddesine aykırıdır ve 12 Temmuz 1994 tarihli Anayasa Mahkemesi'nin, Srebrenitsa katliamının etkisiyle "bölge dışı operasyonlar" için bir istisna formüle ettiği, ancak bu istisnanın BM'nin barış gücü görevine bağlı olduğu istisnası da değildir. Operasyon, BM'nin yetkisi olmadan gerçekleştirildi. Afganistan'daki operasyon da, dönemin Savunma Bakanı Struck'un açıkça vurguladığı gibi, "bizim" çıkarlarımıza hizmet etti.

Kısacası, tüm bunlar, Almanya'nın Bahr, Brandt dönemi ve bu dönem sorumluluk politikası nedeniyle duyduğu *gerçek* üzüntü dışında, milenyumun ba-

şında Ural'a kadar uzanan farklı kültür ve sistemlerin gerçek bir Avrupa Topluluğu oluşturma olasılığının kısa bir süre için parlamasına rağmen, bugün politikacıların 1950'lerdeki ebeveynlerinin pozisyonuna geri döndüklerini göstermektedir.³

Ebeveyn kuşağının Nazi faşizmi ile başa çıkma süreci ikircikliydi: ABD politikasına dayalı olarak, Doğu'da toprak ele geçirme amaçlı anti-bolşevizm (bkz. FN 2) Soğuk Savaş'ın anti-komünizmiyle doğrudan devam etti, bu 'ikinci Holokost' da Sovyetler Birliği'nin başarısı gibi görmezden gelindi – Sovyetler Birliği, Alman ordusunun üçte ikisini Doğu cephesinde tuttu ve bu bakımdan büyük fedakârlıklarıyla (40 milyon sivil ve asker) müttefiklerin Batı'da zafer kazanmasını mümkün kılan Sovyetler Birliği'nin başarısı her zaman gizlendi – hatta Rusya bu yılki 80. yıl kutlamalarına davet bile edilmedi – oysa ABD'nin katkısı, benzer kayıplara bile yaklaşmadan baskın bir şekilde sunuldu (burada da bkz. FBN 3).

Buna karşın, Yahudilere yönelik Holokost, haklı olarak Alman siyasetinin merkezi bir unsuru haline geldi... ancak ne yazık ki yine sadece “devletin yüce çıkarları” stereotipi olarak – “biz İsrail'in yanında duruyoruz, koşulsuz ve kayıtsız” – ve gerçekten (yas) sorumlu bir şekilde ele alınmamıştır.

Böylece, İsrail'e karşı tamamen gerçeklikten uzak “devletin yüce çıkarları” klişesi, *Netanyahu hükümeti* (!) tarafından Gazze ve Batı Şeria'da, 'Yahudiler'

veya “İsraililer” için değil, kendi ideolojisi ve çıkarları olan bir klik tarafından başlatılan soykırım olayında, suçta bir sorumluluğa, hatta yeniden bir suç ortaklığına yol açıyor. Bu açıkça topyekün düşünülmemiş ‘İsrail yanlısı’ MUT-LAK tutum, bu 'suçsuzluk stereotipi'nin, gerçekten düşünülmüş ve yansıtılmış bir değer yargısına dönüşmeden, ritüelleştirilmiş bir nazizmden arındırma belgesi olduğunu kanıtlamaktadır: *yas tutulmadı, sadece sembolik olarak üstesinden gelindi!* Böylece Nazi faşizmi bu “nazizmden arındırma stereotipi”nde varlığını sürdürüyor ve *benzer sonuçlar doğurmaya devam ediyor!*

Tüm bu düşüncelerden, insanların zamana ihtiyaçları olduğu ve yas tutma hakları olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu, mağdurlara her zaman sağlanmalıdır. Bu, faillerin suçunu kabul etmesiyle – karmaşık çatışmalarda genellikle her iki tarafın da! – ve buna uygun telafi edici eylemlerle gerçekleştirilir.

Burada henüz dikkate alınmayan husus, doğa afetlerinin mağdurlarıdır; bu mağdurlara, afetlerden etkilenmemiş veya daha az etkilenmiş topluluklar yardım etmelidir. Ancak bu şekilde, yeni bir hayat kurmak için sosyal ve sembolik bir yaşam alanı kazanabilirler.

Özetle: *Yas SÜREÇLERİ*, kendi ve ortak tarihin yeniden tanımlanmasını ve böylece Brandt döneminin gösterdiği gibi, çatışmalar da dahil olmak üzere, bugünün ötesine geçilmesini mümkün kılar. Burada, İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkan dersler, ne yazık ki tarihsel olarak çok kısa bir süre için örnek olarak yanıp

sönmüştür. Ancak tüm bunların koşulu, tarihin çeşitli yönlerinin – kültür, çıkarlar, sosyal-toplumsal örgütlenme – gerçekten algılanması ve dikkate alınmasıdır.

Ancak, Batı dünyasının ekonomik verimliliğe odaklanan tarih ve kültür unutkanlığı buna ters etkiye bulunmaktadır. Bu Batı dünyasının özgürlük, özerklik ve demokrasi gibi “değerlerinin” arkasında, nihayetinde sadece hegemonyacı ve yeni sömürgeci çıkarları gizlemektedir. Böylece, işlevselci bir verimlilik dünyasında, yas süreci, mümkün olan en kısa sürede – psikoaktif ilaçlar kullanılarak da olsa – aşılması gereken bir rahatsızlık haline gelir ve ne birey ne de toplum için kültürel bir anlam kazanır.

Bu bağlamda, Batı kültürü dışındaki devletlerin giderek bu kültürden uzaklaşıp, yeni ve tamamen çokkültürlü ittifaklar (BRICS ve Küresel Güney ülkeleri...) oluşturması çok anlaşılır bir durumdur. Bu süreç, yükselen hegemonya gücü Çin'in etkisi altında gerçekleşmektedir, ancak Çin – en azından şu anda – Batı'nın aksine, iş yaptığı ülkelerin kültürlerine saygı duymakta ve bu sayede Batı'ya karşı giderek daha çekici hale gelmektedir. ■

proedler@uni-koblenz.de

Kaynakça

Becker, David (1992): Ohne Hass keine Versöhnung. Das Trauma der Verfolgten. Freiburg (Breisgau): Kore. DSM-5. Ruhsal bozuklukların tanı ve istatistik el kitabı (2013). 5. baskı. Arlington, Va: Amerikan Psikiyatri Birliği.

Freimüller, Tobias (2011): Halk topluluğundan veda etmeyi başaramamak. Psikanaliz ve “geçmişle yüzleşme” (Docupedia-Zeitgeschichte). Çevrimiçi olarak http://docupedia.de/zg/Mitscherlich.2C_Unf.C3.A4higkeit_zu_trauern adresinde mevcuttur, son güncelleme tarihi 30.05.2011.

Kluge, Alexander; Weinmann, Martin (2008): Gökteki Neon Tüpler – Film Albümü. 2. baskı. Frankfurt am Main: ZWETAUSENDEINS.

Mitscherlich, Alexander; Mitscherlich, Margarete (1998): Yas Tutamama. Kolektif Davranışın Temelleri. Ciltlenmemiş cep kitabı baskısı, 15. baskı. Münih: Piper (Piper serisi, 168).

Müller, Rolf Dieter (1988): Diğer Holokost. In: Die ZEIT (01.07.). Çevrimiçi olarak <https://www.zeit.de/1988/27/der-andere-holocaust/komplettansicht> adresinde mevcuttur, en son 07.07.25 tarihinde kontrol edilmiştir.

Sophokles (1781): Sophokles – Georg Christoph Tobler tarafından Almanca'ya çevrilmiştir. Birinci ve ikinci bölüm. Basel: Johannes Schweighausen.

¹ Bunun kitapta mı yoksa bir konferansta mı olduğunu hatırlamıyorum.

² “2 Mayıs 1941'de sorumlu devlet sekreterleri ve generallerin yaptığı bir toplantı, kitlesel ölümlerin soğukkanlılıkla hesaplandığına dair hiçbir şüphe bırakmıyor: ... 'Bizim için gerekli olanı ülkeden çıkardığımızda, şüphesiz milyonlarca insan açlıktan ölecek. ... Bu, Hitler'in milyonluk şehirler olarak Leningrad ve Moskova'yı işgal etmek yerine 'yok etmek' ve aç bırakmak yönündeki direktifini de açıklıyor.” (Müller 1988, s. 4).

³ Elbette bu, yalnızca bu kuşak Alman politikacıların suçu değildi, aynı zamanda NATO aracılığıyla ABD'nin çıkarları tarafından da büyük ölçüde yönlendirilmişti. NATO'nun ilk genel sekreteri Lord Ismay, “NATO, Sovyetleri dışarıda, ABD'yi içeride ve Almanları aşağıda tutmak için kuruldu” demişti. NATO, Batı'nın vaatlerine aykırı olarak Doğu'ya genişleyerek ve 2003'ten 2014'e kadar Ukrayna politikasıyla, sadece H. Schmidt ve J.-C Juncker'in değil, hatta H.'nin de komünizmin mutlak düşmanı olarak şiddetle uyardığı şeyi başarıyla gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Bernward Gesang
Mannheim Üniversitesi

Çeviri: PoliTeknik

İklim koruma ikinci sıraya mı kayıyor?

Yeni federal hükümet, iklim korumanın pahalı ve ekonomi için bir engel olduğu görüşünde. Ayrıca, net bir tasarımı da yok de yoktur. Bir önceki hükümet, yenilenebilir enerjiye geçişi, durgunluk dönemlerine ilişkin tehlikenin nasıl önlenebileceğini aydınlatmadığı bir noktada bırakmıştı. Bu durum, ne rüzgar ne de güneş enerjisi sağladığında ve elektrik esnek gaz santrallerinden beslenmek zorunda kaldığında ortaya çıkar. Eski hükümet, ihtiyaç analizlerine dayanarak gaz santrallerine 12 GW ek kapasite eklemeyi planlamıştı. Bakan Reiche, yaklaşık 10 GW ek kapasite, yani toplamda yaklaşık 22 GW kapasite inşa etmek istiyor. Karbon yakalama ve depolama olarak bilinen CO2 depolama sistemi genişletilecek ve otomobillerin içten yanmalı motorlarının kullanımının „sonlandırılması“ ertelenebilir. Bu, gaz lobisi, otomobil lobisi ve çaresizlik anlamına geliyor. Net bir konsept yok, yenilenebilir enerji kaynaklarının enerjik bir şekilde genişletilmesi yok. Güneş enerjisinin genişletilmesi, güneş enerjisi şebeke besleme ücretinin kaldırılmasıyla daha da geriletilmek isteniyor. Ancak elektrikli otomobiller ve ısı pompaları daha fazla veya yenisinden teşvik edilecek. Isıtma yasası, yani yeni ısıtma sistemlerinde %65 oranında yenilenebilir enerji kullanımıyla iklim dostu ısıtmaya geçiş, revize edilecek ve

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

“teknolojiye açık” şekilde yeniden formüle edilecek. Mevcut ısıtma yasasında da “teknolojiye açıklık” ilkesinin korunduğu ve ısı pompalarının gerçek bir alternatifi olmadığı yönündeki çağrılar yankı bulmuyor. Almanya, ısı pompalarının yaygınlaştırılması konusunda İskandinav'ya'ya kıyasla belirgin bir şekilde geride kalıyor. Bu nedenle, Merz hükümetinin yeni enerji dönüşümü, oldukça plansız bir dizi önlemden ibarettir. Bu, özellikle enerji dönüşümünün çok maliyetli olmaması ve sadece vitrin politikası olarak ilerlemesi, yani gerçek anlamda ilerlememesi yönündeki isteğe uygundur. Ondan açıkça kopmadan, ikinci plana atılıyor, çünkü önemli bir seçmen kitlesinin “yeşil” tercihleri var. Bu öncelik değişikliği sadece üzücüdür:

Şansölyenin vaat ettiği gibi yaz aylarında bile hissedilir bir iyileşme sağlanmayan kısa vadeli ekonomik teşvikler, uzun vadeli ihtiyaçlar ve maliyetlere tercih ediliyor.

Elbette, Almanya'daki enerji dönüşümünün zaten önemsiz olduğu düşünülebilir. Gerçek şu ki, Almanya küresel olarak CO2 emisyonlarının sadece %2'sinden sorumlu. Elbette, Almanya'nın Avrupa'nın en büyük emisyon kaynağı olduğu düşünüldüğünde, bu rakam göreceli hale geliyor. Ayrıca, Alman enerji dönüşümü Avrupa ile bağlantılı olduğunda, %10'a varan tasarruflar elde edilebilir. Ancak yine de iklim politikası başka yerlerde belirleniyor. En azından öyle düşünülüyor. Alman politikasının hedefi, ulusal olarak

net sıfır dengesi elde etmek ve sonra kafasını kuma gömmek olmamalıdır. İklimi korumak ancak küresel olarak işe yarar. Büyük emisyon üreticileri ve aynı zamanda dünyanın büyük iklim gazı depolama alanları üzerinde etki sahibi olmalıyız. Yani özellikle büyük yağmur ormanları, büyük bataklıklar veya büyük okyanusları yöneten ülkeler üzerinde. Öyleyse mesele %2 veya %10'dan fazlasını başarmak. Daha önce böyle bir etkiye sahiptik. Almanya, milenyumun başında enerji şampiyonu olarak yenilenebilir enerji kaynaklarının kurulumunu teşvik ettiğinde, Çin için yolu açtı. Çin, ucuzlamış ve kalitesi iyileştirilmiş ürünleri kullanabildi ve bugün pazar lideri konumunda. Almanya, Avrupa çapında yağmur ormanlarının, bataklıkların vb. korunması için iyi bir şekilde çalışabilir, bu da tamamen ulusal bir enerji dönüşümünden daha verimli, daha etkili ve daha ucuzdur. Ancak bu da gereklidir, çünkü Alman mühendisler bu yolda “tesadüfen” 2008 yılında “Power to Gas” yöntemi gibi yeni depolama kapasiteleri veya beton ve çeliğin yeni üretim yöntemleri geliştirebilirlerse. Daha az para harcamak ve daha etkili iklim koruması sağlamak hedefleri birbiriyle tamamen uyumludur. Tek gereken, ikna edici bir genel strateji ve planlamadır! ■

Yapay zeka ile oluşturulmuştur.

www.politeknik.de
www.politeknik-international.org

PoliTeknik

■ Yayınlarımız

PoliTeknik

(Almanya'da çıkan Türkçe basılı yayın, 11 Nisan 2014'ten beri)

PoliTeknik International ve PoliTeknik Español

(her iki dergi 2020'den beri yayınlanmaktadır)